

MITTEMUUSIKALISTE HELISALVESTISTE KATALOOGIMISJUHEND (MARC21)

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
SIERRA PÜSIPIKKUSVÄLJAD	6
MARC21 PÜSIPIKKUSVÄLJAD	7
MARKER (LEADER)	7
006 (K).....	8
007 (K).....	9
008 (MK)	13
KONTROLLNUMBRITE JA KOODIDE VÄLJAD	15
020 ISBN – RAHVUSVAHELINE RAAMATU STANDARDNUMBER (K).....	15
024 TEISED STANDARDNUMBRID (K).....	16
028 KIRJASTAJA/LEVITAJA NUMBER (K)	17
033 SALVESTAMISE AEG (K)	18
040 KATALOOGIMISKOHT(MK) SE.....	19
041 KEELEKOODID (K)	19
042 AUTENTIMISKOOD (MK).....	20
044 KIRJASTAJA VÕI TRÜKKIJA MAA KOOD (MK)	20
046 TÄIENDAVID KOODID ILMUMISAASTA MÄRKIMISEKS (K).....	21
072 ÜLDINE UDK INDEKS (MK)	21
080 UDK INDEKS (K).....	21
ANDMEVÄLJAD	21
100 ISIKUNIMI PEALDISENA (MK) TE	21
110 KOLLEKTIIVAUTOR PEALDISENA (MK)	23
111 AJUTINE KOLLEKTIIVAUTOR PEALDISENA (MK).....	23
130 ANONÜUMSE (AUTORITA) TEOSE EELISPEALKIRI (MK)	23
240 EELISPEALKIRI TEOSELE (MK) TE	24
245 PEALKIRJA- JA VASTUTUSANDMED (MK) TE.....	25
246 TEISENDPEALKIRJAD (K)	28
250 EDITSIOONIANDMED (MK) TE	29
260 ILMUMISANDMED (MK)	30
264 ILMUMISANDMED (K) TE	30
300 FÜÜSILINE KIRJELDUS (K).....	35
306 KESTUS (K).....	36
336 VÄLJAANDE SISU (K) TE.....	37

337 MEEDIUM (K) TE.....	38
338 KANDJA (K) TE	38
VÄLJAD 340,344,347	40
340 FÜÜSILISE KANDJA OMADUSED (K)	40
344 HELI OMADUSED (K)	40
347 DIGITAALSE FAILI OMADUSED (K).....	41
440 SEERIAANDMED (K)	42
490 SEERIAANDMED (K)	42
MÄRKUSEVÄLJAD	44
500 ÜLDMÄRKUSED (K).....	44
502 VÄITEKIRJA MÄRKUS (K)	44
504 BIBLIOGRAAFIA JA REGISTRITE MÄRKUS (K) TE/ER	45
506 KASUTUSPIIRANGU MÄRKUS (K)	47
508 LOOJATE JA TOOTJATE MÄRKUS (K).....	48
511 OSALEJATE JA ESITAJATE MÄRKUS (K)	49
516 MÄRKUS ELEKTROONILISE TEAVIKU TÜÜBI KOHTA (K)	49
518 SALVESTAMISE AEG JA KOHT (K)	49
520 KOKKUVÖTTE, ANNOTATSIOONI MÄRKUS (K)	50
525 KAASANDE VÕI LISA MÄRKUS (K).....	50
530 TÄIENDAVA KANDJA MÄRKUS (K)	51
533 ELEKTROONILISE REPRODUKTSIOONI MÄRKUS (K).....	51
534 ALGUPÄRANDI MÄRKUS (K)	52
538 SÜSTEEMINÕUETE JA JUURDEPÄÄSU MÄRKUS (K)	52
542 VÄLJAANDE AUTORIÕIGUSTEGA SEOTUD INFO (K).....	53
546 KEELEMÄRKUS (K).....	53
547 LEIDUMUSE MÄRKUS (K).....	54
580 LINGITUD KIRJE MÄRKUS (K)	54
586 AUTASUMÄRKUS (K).....	55
588 KIRJELDATAVA ÜKSUSE MÄRKUS (K)	55
MÄRKSÕNAVÄLJAD.....	56
600 MÄRKSÕNA – ISIKUNIMI (K) (tema kohta, personaalia).....	56
610 MÄRKSÕNA – KOLLEKTIIVI NIMI (selle kohta) (K)	57
611 MÄRKSÕNA - AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (K) (selle kohta).....	57
630 MÄRKSÕNA – ANONÜÜMSE TEOSE EELISPEALKIRI (K)	58
648 AJAMÄRKSÕNA (K)	58
650 TEEMAMÄRKSÕNA EMS-ist (K).....	59
651 KOHAMÄRKSÕNA (K).....	59
655 VORMIMÄRKSÕNA (K).....	60

693 LISAMÄRKÕNA (EMS-is mitteleiduv) (K)	60
700 TÄIENDKIRJE – ISIKUNIMI (K)	60
710 TÄIENDKIRJE – KOLLEKTIIVI NIMI (K)	62
711 TÄIENDKIRJE – AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (K)	63
730 TÄIENDKIRJE – ANONÜÜMSE TEOSE EELISPEALKIRI (K)	63
740 TÄIENDKIRJE – PEALKIRI (K)	64
752 TÄIENDKIRJE – HIERARHILINE KOHANIMI (K)	64
LINGIVÄLJAD	65
770 LINK – PÕHIVÄLJAANDELT LISALE (K)	65
772 LINK – LISALT PÕHIVÄLJAANDELE (K)	66
776 LINK – TÄIENDAVALLE KANDJALE (K)	66
787 LINK – TÄPSUSTAMATA SEOSEGA NIMETUSELE (K)	68
800 SEERIA TÄIENDKIRJE – ISIKUNIMI (K)	68
830 SEERIA TÄIENDKIRJE	69
856 ELEKTROONILINE ASUKOHT JA JUURDEPÄÄS (K)	70
866 TEAVIKU ASUKOHT (K)	70
906 MÄRKUS TEOSE STAATUSE KOHTA ORBTEOSENA (K)	71
907 MÄRKUS DIGITEERIMISE KOHTA (K)	71
908 KEHTETU VEEBILINK (K)	71
909 INFO VEEBILINKIDE MÄRGISTAMISE KOHTA (K)	72
996 INFO DIGIKOOPIA TELLIMISE KOHTA (K)	72
99x INFO KIRJELDAJA KOHTA (K)	72
LISA 1. NÄITED	73
NÄIDE 1. HELIKASSETT, LOODUSHÄÄLED (b13864051)	73
NÄIDE 2. CD, HELIRAAMAT (b11911384)	74
NÄIDE 3. CD MP3-FORMAADIS (b29556910).....	75
NÄIDE 4. VÕRGUJUURDEPÄÄSUGA HELIRAAMAT (b55220290)	76
LISA 2. Välja 006 täitmine lisaga teaviku kirjes	77
VÕRGUJUURDEPÄÄSUGA LISA.....	78
LISA 3. Välja 007 täitmine lisaga teaviku kirjes (K)	79
HELISALVESTISE FÜÜSILINE KIRJELDUS	79
VIDEOSALVESTISE FÜÜSILINE KIRJELDUS	81
ARVUTIFAILI FÜÜSILINE KIRJELDUS	82

SISSEJUHATUS**Sisukord**

Käesolev juhendmaterjal on mõeldud mittemuusikaliste helisalvestiste kirjeldamiseks ELNET Konsortsiumi liikmesraamatukogudes.

Mittemuusikalised helisalvestised on helikandjad, kus rohkem kui poole mahust moodustab mittemuusikaline osa (nt heliraamatud, loodushääled, keeleõppe- või muud õppematerjalid jne).

Juhendi koostamise aluseks on:

- rahvusvaheline kataloogimisstandard RDA <https://www.rdatoolkit.org/>
- kirjemärgid ja -elementide järjestus ([ISBD rahvusvahelised bibliograafilise kirjeldamise reeglid](#))
- bibliokirje vorming MARC21, millele on lisatud täpsustavaid märkusi, selgitusi, juhiseid ja näiteid, mis tuginevad Eesti kataloogimispraktikale
- ELNET konsortsiumi kataloogimise ja nimenormandmete töörühma otsused

Üksikjuhtudel, kui kõiki vajaminevaid andmeid ei saa allpool toodud väljadele mahutada, tuleb kasutada ka teisi MARC21 välju ja teisi [kataloogimisjuhendeid](#) Täieliku MARC21 originaalversiooni leiab aadressilt <http://www.loc.gov/marc/bibliographic/ecbdhome.html>

Lühendid ja tähistused:

- K korratav väli või alamväli
- MK mittekorratav väli või alamväli
- TE tuumikelement
- TE/ER tuumikelement ELNETi raamatukogudes
- RB rahvusbibliograafia
- SP Sierra püsipikkusväli
- # tähistab tühikut, kirjesse seda tähist mitte sisestada!

NB! Sierras ei sisestata kirjesse alamvälja |a tähist, kui väli algab selle alamväljaga. Juhendis toodud alamvälja |a tähisted on illustratiivse tähendusega. Kui alamväli |a on kirjes muul kui esimesel kohal, siis sisestatakse vastav tähis ka kirjesse.

Monograafia kirjete tuumikelemendid (TE) on kohustuslikud (kui on rakendatavad)

Loend on esitatud MARC väljade järjekorras:

MARC väli	Sisu	Märkused
020	ISBN number	
028	kirjastaja- või levitajanumber	
1XX	teoses põhivastutust omav autor	

245 a, c	põhipealkiri ; põhipealkirjaga seotud vastutusandmed	
250 a	editsiooniandmed	
264_1	kirjastaja andmed	
264_2	levitaja andmed	kui kirjastaja andmed puuduvad
264_3	trükikoja/tootja andmed	kui kirjastaja, levitaja või autoriõiguse andmed puuduvad
264_4	autoriõiguse aasta	kui kirjastaja ja levitaja andmed puuduvad)
300 a	laadi erimäärang ja teaviku maht (salvestise aeg)	
336	sisu	
338	kandja	
490	seeriaandmed	
	+ Tuumikelemendid ELNETi rk.des (TE/ER)	
024	kaubavöötкод (EAN), teised standardnumbrid	
245 b	pealkirja täiendandmed	
264_3	trükikoja/tootja andmed	RB (kui andmed väljaandes olemas)
300 b	salvestise tehnilised andmed	
300 c	mõõtmed	RB
300 e	irdlisa(d)	
337	meedium	
347	digitaalse faili omadused	
504	bibliograafia ja registreerimise märkus	
7xx	täiendkirjed	
830	seotud teos (seeriaga seotud täiendkirje)	

SIERRA PÜSIPIKKUSVÄLJAD[Sisukord](#)

KEEL LANG	Teaviku põhikeele kood	KAT PÄEV CAT DATE	Kataloogimise kuupäev	KIRJE LIIK BCODE3	Kirje staatus elektronkataloogis
SKIP	0-9 Mittearvestatavate sümboolite arv	BIB TASAND BIB LVL	Kirje tasand	RIIK COUNTRY	Teaviku ilmumismaa kood
ASUKOHT LOCATION	Asukoha kood	LAAD MAT TYPE	Teaviku laad		

KEEL – teaviku põhikeele kood (helisalvestiste puhul räägitava teksti keele kood; kui keelt ei ole võimalik tuvastada kasutame koodi **und**)

Sama kood 008/Language ja 041 alamväli **ld**
Allikaks [MARC Code List for Languages](#)

KAT PÄEV – kataloogimise kuupäev täiskirje tegemisel

- t tänane kuupäev
- c avab kalendri
- b puhastab välja

KIRJE LIIK – kirje staatus elektronkataloogis

- varjamata kirje
- c varjatud / nähtamatu tellimiskirje
- d kustutatud kirje
- e eelkirje (veel ilmumata, eelkataloogitud)
- i ISN registrikirje (varjab kirje)
- k kiirkirje
- n varjatud kirje / nähtamatu (kirje võib olla varjatud mitmetel põhjustel töö käigus; kui on varjatud seoses kasutamispriiranguga, siis teha märkus väljal 506)
- r RB kirje (kasutusel alates 2021; varasemalt = leidumusetu kirje)
- t RB üliõpilastööd (UUS! kasutusel alates 2021)
- y üliõpilastööd

SKIP – järjestamisel mittearvestatavate sümboolite arv. Vastab välja 245 II indikaatori väärtusele. Järjestamisel ja otsingul mittearvestatavad sümboolid on kõik artiklid, kirje- ja kirjavahemärgid.

NB! Enne kirje sulgemist alati kontrollida, et Sierra SP SKIP vastaks põhipealkirja SKIPile (Sierra muudab SKIPi väärtust ingliskeelsete artiklite puhul automaatselt)

Vt. [Artiklite skippimine](#)

BIB TASE – kirje tasand (= Marker / BIB LEVEL m)

- m monograafia

k URL monograafia võrgujuurdepääsuga kirjetel

LAAD

n helisalvestis (= Marker / REC TYPE i)

p multimeedium (= Marker / REC TYPE m)

RIIK – teaviku ilmumismaa kahe või kolmetäheline kood. Sama kood 008/Country ja 044 esimesel alamväljal ja. Allikaks [MARC Code List for Countries](#)

ASUKOHT – nimetust omava raamatukogu kood (näit. rr, aa, mm jt) Sisestatakse uue bibliokirje loomisel. Kui bibliokirje on teise raamatukogu poolt juba loodud, siis seda koodi ei muudeta. Olemasoleva koodi muudab ära vastav programm süsteemis (kood *multi*)

Kui kopeerkataloogimisel on asukohakood määratlemata (**none**), tuleb see muuta kirjet tõmbava raamatukogu koodiks.

Eelkirjetel on asukohakood määratlemata (**none**) kuni teaviku saabumiseni ükskõik millisesse raamatukogusse.

Varjatud ISBN registrikirjetel jääb asukohakood määratlemata (**none**).

Leidumusega kirjete puhul xx (puudub ESTERi raamatukogudes).

MARC21 PÜSIPIKKUSVÄLJAD**Sisukord**

Teaviku laad määratakse markeris **Marker (Leader)**.

Rec Type = **i**

Võrguressursi puhul määratletakse andmete tüüp väljas 006 (Type code **m**) ja e-teaviku spetsiifilised omadused väljas 007 (Mat catg **c**).

MARKER (LEADER)**Sisukord**

Avab CTRL+R

24-positsiooniline kontrollväli, millest osa genereerib süsteem

REC LENGTH		REC STAT	Kirje staatus	REC TYPE	Kirje tüüp
BIB LEVEL	Bibliogr. tasand	ARC CTRL	Kontrolli tüüp	CHAR ENC	Märgi- kodeering
IND CNT		SFLD CNT		BASE ADDRESS	
ENC LEVEL	Katal. tasand	CAT FORM	Katal. standard	MULTIP RES REC LEVEL	Mitmeos. vlj. kirje tasand
LEN FIELD		LEN START		LEN IMPL	
UNDEFINE					

Katoloogija poolt täidetavad positsioonid:

REC STAT – kirje staatus (Leader/05)

NB! Ühe raamatukogu piires parandusi tehes kirje staatust ei muudeta.

n uus kirje

REC TYPE – kirje tüüp (Leader/06)

i mitemuusikaline helisalvestis (SP KANDJA = n)

BIB LEVL – bibliograafiline tasand (Leader/07, SP BIB TASE = kas m või k)

m monograafia (ühe- või mitmeosaline teavik)

ARC CTRL – kontrolli tüüp (Leader/08)

 # ilma erilise kontrollita

a arhiivikontroll

CHAR ENC – märgikodeering (Leader/09)

a UCS/Unicode

ENC LEVL – katoloogimistasand (Leader/17)

 # täielik kirje, de visu (RDA; RB tasand)

1 täielik kirje, mitte *de visu* (retrokonversioon)

2 mitte päris täielik kirje, mitte *de visu* (retrokonversioon, pealdisi ei ole ajakohastatud)

4 tuumiktase (RBsse mittekuuluva teaviku katoloogimisel)

7 lühikirje (*näit. laenutuses tehtud kirjed, ISBD miinimumtasand*)

8 eelkirje (CIP-kirje)

CAT FORM – katoloogimisstandard (Leader/18)

i ISBD

MULTIPART RESOURCE RECORD LEVEL – mitmeosalise väljaande kirje tasand (Leader/19)

 # ei määratleta või mitterakendatav

a komplekt

b iseseisva pealkirjaga osa

c sõltuvpealkirjaga osa

006 (K)

Sisukord

Lisatakse alati:

006 m | h | (sõltuvalt sisust võib muutuda faili tüübi kood)

Kasutatakse koos Sierra püsipikkusvälja BIB TASE koodiga, mis vastab kirje tasandile võrgujuurdepääsuga kirjetel. See tähendab, et kirjeldatakse võrguteavikut või trükitud raamatu kirjesse on lisatud väli **856**, mille kaudu võimaldatakse juurdepääs täielikule või osalisele täistekstile.

Type code	m	Undefine		Audience	
Undefine		File Type	h	Undefine	
Govt Pub		Undefine			

Type code teaviku vorm (006/00)
m arvutifail/elektroniline teavik

Undefine - määratlemata positsioon (006/01-04) **jääb tühjaks**

Audience - sihtkasutajaskond (006/05) **tähistatakse püstkriipsuga |**
NB! Kopeeritud kirjetes võib esineda nii püstkriipse kui tühikuid - muutmine pole vajalik.

Form Item – teaviku vorm (006/06)

 # pole teada

| ei määratleta

NB! Kopeeritud kirjetes võib esineda nii püstkriipse kui tühikuid - muutmine pole vajalik.

Undefine – määratlemata positsioon (006/07-08) **jääb tühjaks**

File Type - arvutifaili tüüp (006/09)

h heli, hääled, hääliitsused

i interaktiivne multimeedia (materjal, milles kasutaja saab ise osaleda, nt. keeleõppematerjalid)

m kombinatsioon (pildi, heli, teksti, animatsiooni, video ja multimeedia kombinatsioonid)

z muu

Undefine määratlemata positsioon (006/10) **jääb tühjaks**

Govt Pub ametlik väljaanne (006/11) **tähistatakse püstkriipsuga |**

Undefine määratlemata positsioon (006/12-17) **jääb tühjaks**

Põhiteaviku juurde kuuluvate irdlisade kataloogimisel täidetakse väli 006 **ka eri teavikulaade hõlmavate komplektide puhul**. On seotud väljaga 300|e. Väli 006 täidetakse vastavalt irdlisa laadile.

Vt. [Lisa 2. Välja 006 täitmise lisaga teaviku kirjes](#)

007 (K)

Sisukord

Avab CTRL+R (kõigepealt määrata Mat Catg, seejärel väli sulgeda ja uuesti CTRL+R avada)

Alati lisada! Seotud väljaga 300

HELISALVESTISE FÜÜSILINE KIRJELDUS

Mat Catg	s	Spec Mat	...	Undefine	
Speed	...	ConfPlay	...	Groove W	...
Dimens	...	TapWidth	...	TapeConf	...
KindDisc	...	KindMat	...	KindCut	...
C P Char	...	Cap Stor	...		

Mat catg (007/00) - materjali kategooria

s helisalvestis

Spec mat (007/01) - teaviku laadi erimäärang (seotud väljaga [300 la](#))

- d heliplaat (ka CD)
- s helikassett
- z muu (nt mälupulk)

Undefined (007/02) - määratlemata positsioon **jääb tühjaks****Speed** (007/03) - kiirus

- z muu

Vinüülplaadid

- a 16 2/3 p/
- b 33 1/3 p/
- c 45 p/
- d 78 p/

CD

- f 1.4 m/

Kassetid

- l 4,76 cm/

Helilindid

- p 15 tolli/ = 38,08 cm/ (*stuudiolint*)

Conf Play (007/04) - taasesituskanalite konfiguratsioon

- m mono
- q kvadro
- s stereo
- z muu

GrooveW (007/05) - vao laius

- m mikrovagu (33 1/3 ja 45 p/ - plaadid)
- n mittekohaldatav (CD, helilint, helikassett)
- s jäme/standard (78 p/ - plaadid)
- z muu

Dimens (007/06) - mõõtmed

- z muu

Helilindid ja -plaadid

- a 7,6 cm (3 tolli)
- b 12,7 cm (5 tolli)
- c 17,5 cm (7 tolli)
- d 25 cm (10 tolli)
- e 30 cm (12 tolli)
- f 40,6 cm (16 tolli)
- g 12 cm (4 ¾ tolli - tavaline CD)
- j 9,8x6,4 cm (3 7/8 x 2 ½ tolli - tavaline helikassett)
- o 13,3x9,8 cm (5 ¼ x 3 7/8 tolli)
- s 7,0x10,2 cm (2 ¾ x 4 tolli)

Tap With (007/07) - lindi laius

- l 0,317 cm (1/8 tolli - kassetid)
- m 0,635 cm (1/4 tolli)
- n mittekohaldatav (CD, heliplaadid)
- z muu

Tape Conf (007/08) - lindi konfiguratsioon (ridade arv)

- a 1-realine
- b 2-realine
- c 4-realine
- d 8-realine
- e 12-realine
- f 16-realine
- n mittekohaldatav (CD, heliplaat)
- z muu

Kind Disc (007/09) - plaadi või lindi liik

- i mittetiražeeritud väljaanne (Instantaneous, recorded on the spot)
- m tiražeeritud väljaanne

Kind Mat (007/10) - materjal

- m metall ja plastmass (CD, DVD, lindid)
- p plastmass (33 1/3 ja 45 p/' heliplaadid)
- s šellak (78 p/' heliplaadid)
- z muu

Kind Cut (007/11) - plaadi lõike liik

- l lateraalne või kombineeritud (kaasaegsed vinüülplaadid)
- n mittekohaldatav (CD, helilint, kassett)
- z muu

SP Char (007/12) - taasesituse eriomadused

- | ei kasuta koodi

Cap Stor (007/13) - salvestustehnika

- d digitaalsalvestus
- e analoogsalvestus
- z muu

CD näide:

Mat Catg	s	Spec Mat	d	Undefine	
Speed	f	ConfPlay	s	Groove W	n
Dimens	g	TapWidth	n	TapeConf	n
KindDisc	m	KindMat	m	KindCut	n
S P Char		Cap/Stor	d		

ARVUTIFAILI JA VÖRGUTEAVIKU FÜÜSILINE KIRJELDUS

Mat Catg	c	Spec Mat	...	Undefine	
Color		Dimens	...	Sound	a
Image Bit		File Fmt		QA Targt	
Ant/srce		Lvl Comp		RfmtQual	

Mat Catg materjali kategooria (007/00)

- c arvutifail/elektroniline teavik

Spec Mat teaviku laadi erimäärang (007/01)
 r kaugpöördus (võrguressursid)
 z muu (nt mä lupulk)

Undefine määratlemata positsioon (007/02) **jääb tühjaks**
Color värving (007/03) **tähistada püstkriipsuga |**

Dimens mõõtmed (007/04)
 n mitterakendatav (võrguressursid)
 z muud

Sound heli (007/05)
 a heli on kandjal

Image Bit (007/06-08) **tähistada püstkriipsudega |||**
File Fmt (007/09) **tähistada püstkriipsuga |**
QA Targt (007/10) **tähistada püstkriipsuga |**
Ant/srce (007/11) **tähistada püstkriipsuga |**
Lvl Comp (007/12) **tähistada püstkriipsuga |**
RfmtQual (007/13) **tähistada püstkriipsuga |**

Näide (võrguteavik):

Mat Catg	c		Spec Mat	r	Undefine	
Color			Dimens	n	Sound	a
Image Bit			File Fmt		QA Targt	
Ant/srce			Lvl Comp		RfmtQual	

VÕRGUJUURDEPÄÄSUGA TEAVIK

Lisatakse alati teine 007:
 cr |na|||||||

HELISALVESTIS või ELEKTROONILINE TEAVIK FÜÜSILISEL KANDJAL - väljaande kataloogimisel täidetakse väli 007 lisaks ka eri teavikulaade hõlmavate komplektide puhul (näit. põhiväljaanne + DVD). Väli 007 täidetakse vastavalt irdlisa füüsilisele kandjale.

Vt. Lisa 2. [Välja 007 täitmine lisaga teaviku kirjes](#)

008 (MK)**Sisukord**

Avab CTRL+R

40-positsiooniline kontrollväli, positsioonid 00-17 ja 35-39 on ühesugused kõigi teavikulaadide jaoks, positsioonid 18-34 määratletud vastavalt teavikulaadile. Osa positsioone võib jääda täitmata ja tähistatakse püstkriipsuga (|).

<i>Date Ent</i>		<i>Dat Type</i>		<i>Date One</i>	
<i>Date Two</i>		<i>Country</i>		FormComp	
Format		MusicPts		Audience	
FormItem				Acc.Mat2	
Acc.Mat3		Acc.Mat4		Acc.Mat5	
Acc.Mat6		Lit Text		Undefine	
Trans/arr		Undefine		<i>Language</i>	
<i>Modified</i>		<i>Cat Srce</i>			

Date ent – kataloogimise kuupäev (008/00-05) **Alati täita!**

NB! Seda kuupäeva hiljem enam ei muudeta (ka kopeerkataloogimisel mitte). Kui süsteem ei ole seda ise genereerinud, siis sisestatakse kuupäev kujul: *aakkpp* – 080501 = 1. mai 2008

Date Type – ilmumisaasta tüüp väljadel Date One ja Date Two (008/06)

Date One – esimene ilmumisaasta (008/07-10). *Seotud väljaga 264*

Date Two – teine ilmumisaasta (008/11-14). *Seotud väljaga 264*

Üks aastaarv:

s üks teatud või tõenäoline ilmumisaasta: DateOne on täidetud ja DateTwo on tühi

Kaks aastaarvu:

m mitmekõitelise teaviku algus- (DateOne) ja lõppaasta (DateTwo)

n aastaarvud teadmata: nii Date One kui ka Date Two kujul uuuu

008/06 n

008/07-10 uuuu

008/11-14 uuuu

264#1 |c[ilmumisaeg teadmata]

q küsitav ilmumisaasta

008/06 q

008/07-10 2011

008/11-14 2012

264 #1 |c[2011 või 2012]

t ilmumisaasta (DateOne) ja autoriõiguse omandamise copyright aasta (DateTwo)

008/06 t

008/07-10 2022

008/11-14 1996
264 #1 |c[2022]
264 #4 |c©1996

008/07-10 2023
008/11-14 2023
264 #1 |c[2023]
264 #4 |c©2023 - RB kirje

r järeltrüki/taastrüki (DateOne) ja originaali aasta (DateTwo)

Kui osa aastaarvust on teadmata, kirjutatakse teadmata kohtadele **u**
008 19uu
264 |c[vahemikus 1900 kuni 1999]

Country – ilmumismaa (008/15-17) **Alati täita!**

Esimesel kohal oleva ilmumismaa kahe või kolmetäheline kood. Sama kood Sierra püsipikkusväljal ja 044 esimesel alamväljal |a (RB tasand). Allikaks [MARC Code List for Countries](#)

er Eesti
xx ilmumiskoht teadmata
xxu USA (osariike ei märgi)
xxc Kanada (osariike ei märgi)
xxk UK
NSVL liiduvabariigid → kasutada praegust riigikoodi

FormComp muusikateose vorm (008/18-19) **2 positsiooni tähistada püstkriipsuga | |**

Format noodi tüüp (008/20) **tähistada püstkriipsuga |**
MusicPts partiid (008/21) **tähistada püstkriipsuga |**
Audience sihtkuulaja (008/22) **tähistada püstkriipsuga |**

FormItem eksemplari vorm (008/23)

Määratleb salvestise füüsilise vormi, kui see ei ole tavasalvestis

 # mitte ükski järgnevaist – kasutada **tavaväljaande** puhul

s elektrooniline – kasuta **e-väljaande** puhul

o võrgujuurdepääs (võib esineda kopeeritud kirjetes – muutmine pole vajalik)

q füüsilisel kandjal elektrooniline teavik (võib esineda kopeeritud kirjetes – muutmine pole vajalik)

Acc.Mat1-6 irdlisa (008/24-29) **6 positsiooni tähistada püstkriipsuga | | | | | |**

Lit Text kirjanduslik tekst mitemuusikalisel helisalvestisel (008/30-31)

muusikaline helisalvestis
a autobiograafia
b biograafia
c konverentsi materjalid
d näidend
e essee
f ilukirjandus (nt ilukirjanduslikud heliraamatud)

g	raport
h	ajalugu
i	juhend
j	keeleõppe materjal
k	komöödia
l	loeng, kõne
m	memuaarid
o	muinasjutt
p	luule
s	helid
t	intervjuud
z	muu (<i>ülejäanud sõnalist materjali sisaldavad teavikud</i>)

Undefine määratlemata positsioon (008/32) **jääb tühjaks**
Trans/arr transponeerimine ja seadmine (008/33) **tähistada püstkriipsuga**
|
Undefine määratlemata positsioon (008/34) **jääb tühjaks**

Language teose põhikeel (008/35-37)
 Sama kood Millenniumi püsipikkusväljal ja vajadusel [041](#) alamväljal **|a**.
 Allikaks [MARC Code List for Languages](#).

Kui ei ole keelelist kuju, jääb tühjaks
 Kui rohkem kui kuus keelt, pannakse **mul** (*multiple*)
 Kui määratlemata, siis **und** (*undetermined*)

Modified kirje tähestiku teisendamine (008/38)
 # tähestikku ei ole teisendatud
 o latiniseeritud

Cat Srce kirje loonud asutuse tüüp (008/39) **Alati täita!**
 Näitab originaalkirje loonud asutuse tüüpi. Seotud väljaga [040](#), mis sisaldab konkreetsete asutuste koode.
 # riiklik (üleriigiline) bibliograafiaasutus (nt rahvusraamatukogu)
 c teised ELNETi raamatukogud
 u kirje allikas teadmata

KONTROLLNUMBRITE JA KOODIDE VÄLJAD

SISUKORD

020 ISBN – RAHVUSVAHELINE RAAMATU STANDARDNUMBER (K)

SISUKORD

Indikaatorid
 määratlemata

Alamväljad

a	ISBN (MK) SE
c	hind (MK) <i>NB! ainult eelkirjetes, teaviku kataloogimisel kustutatakse</i>
q	täpsustaja (K)
z	vale ISBN (K)

NB! ISBN numbrid võib esitada nii sidekriipsudega kui ilma.

NB! Alamväljad |a ja |z kanda kirjes eraldi väljadele.

RB kirjetes pannakse kirjesse kõik ISBNid (õiged ja valed, 10- ja 13-numbrilised, irdlisade ISBNid). Välisteavikute kataloogimisel märgitakse kirjesse kuni kolm ISBNi.

RB kirjetes dubleeritakse ISBN väljal 910 alamväljadel |b |z koos sidekriipsude ja täpsustavate sõnadega.

Mitme ISBNiga teavikul (näiteks mitmeosalise teaviku koondkirje puhul) võib esitada kõik ISBNid koos täpsustusega ümarsulgudes (nt 1. DVD), korrates välja 020. Täpsustus esitatakse kas nii nagu teavikus või eesti keeles. Kui ISBNide arv osutub eaproportsionaalselt suureks, võib sisestada ainult mitmeosalise teose kui terviku ISBNi (v.a RB kirjed).

NÄITED

020 ## |a9282886298

020 ## |a9789985717493|q(DVD-ROM)

020 ## |a9789949471003|q(mp3)

020 ## |a9789949941339|q(3. osa)

020 ## |a9789949941308|q(kogu teos)

024 TEISED STANDARDNUMBRID (K)

[Sisukord](#)

I indikaator

- 0 rahvusvaheline standardne helisalvestise kood (ISRC)
- 1 UPC (Universal Product Code)
- 3 kaubavöötkood (EAN)**
- 7 allikas on määratletud alamväljal 2
- 8 määratlemata standardnumber

II indikaator

Määratlemata

NB! Standardnumbri numbrirühmade vahele võib jätta sidekriipse või tühikuid, s.t. kirjes säilib sama kirjepilt nagu teavikus.

Alamväljad

- |a standardnumber või kood (MK)
- |q täpsustaja (K)
- |z vale number (K)
- |2 standardnumbri või koodi allikas (MK)
  - Koodi allikaks on Standard Identifier Source Codes
  - doi Digital Object Identifier
  - isan International Standard Audiovisual Number
  - isrc International Standard Recording Code
  - iswc International Standard Musical Work Code

NÄITED**024** 0# |aFIHM8 9800001-19**024** 3# |a9799985955702**024** 3# |a4740156504934**024** 3# |a747313326433 |q(komplekt)**028 KIRJASTAJA/LEVITAJA NUMBER (K)**[Sisukord](#)

Kirjastajanumber ehk tootenumber.

I indikaator**0 väljaande number**

1 matriitsi number, millest väljaanne on pressitud

3 muu number (mis pole väljaande- ega matriitsinumber)

4 videosalvestise number

6 levitajanumber

II indikaator

0 pole märkust ega täiendkirjet

Alamväljad

|a kirjastaja number (MK)

|b numbri allikas (MK)

|q täpsustaja (K)

|z vale number (K)

NB! Numbrirühmade vahele võib jätta sidekriipse või tühikuid, s.t. kirjes säilib sama kirjepilt nagu teavikus.

Numbri ees olevad lühendid kirjutatakse (näit. UE, Z, EP, jpt.).

Ei kirjutata Nr., No jm. numbrile viitavaid lühendeid.

NÄITED**028** 00 |aZLP 56474-5 |bColumbia**028** 00 |aHFCD0189 |bHitivabrik**028** 10 |aД-0012415-16 |bМосковская театральная фабрика ВТО**028** 40 |a100058 |bArthaus Musik |q(DVD)

020 ## |a9510245321

024 3# |a9789510245323

028 00 |aODE 906-2 |bOndine

(raamatu standardnumber, kaubanduslik vöötкод ja väljaande number ühest ja samast kirjest)

033 SALVESTAMISE AEG (K)**Sisukord**

Salvestamisaeg koodi kujul aaaakkpp. Sama info esitatakse tekstina väljal 518. Väljale ei märgita salvestamiskohta, see info esitatakse ainult väljal 518. Kui aastanumber, kuu või päev on täpselt teadmata, märgitakse see sidekriipsudega.

I indikaator

0 üks ühine salvestusaeg
1 mitu salvestusaega (ka kaks järjestikust päeva)
2 ajavahemik (rohkem kui kaks järjestikust päeva)

II indikaator

0 salvestamine, esitamine või valmistamine
1 eetriaeg (raadio- või telesaate esma- või kordusesitus)

Alamväljad

|a salvestamise/eetriaeg
|3 materjali täpsustus (salvestise osa, mille kohta andmed esitatakse)

NÄITED

033 00 |a1999----

518 ## |aSalvestatud 1999 Tallinnas

033 00 |a196805--

518 ## |aSalvestatud mais 1968 Londonis (Royal Albert Hall)

033 00 |a19871105

518 ## |aSalvestatud kontserdil 5. novembril 1987 Moskvas

033 10 |a20140312|a20140417

518 ## |aSalvestatud 12.03.2014 ja 17.04.2014

033 20 |a19970616|a19970618

518 ## |aSalvestatud 16.-18.06.1997

033 10 |a20021203|a20021204

033 10 |a20030212|a20030213

518 ## |aSalvestatud 3.-4. detsembril 2002 Tartus ja 12.-13. veebruaril 2003 Viljandis

033 00 |3Lood 1-5|a199708--

033 20 |3Lood 6-17|a199808--|a199809--

518 ## |aSalvestatud august 1997 (1-5), august-september 1998 (6-17)

033 21 |a20160903|a20180908

500 ## Saated olid esmakordselt eetris 03.09.2016-08.09.2018

040 KATALOOGIMISKOHT(MK) SE[Sisukord](#)**Indikaatorid**

määratlemata

Alamväljad

- |a originaalkataloogija - see, kes esimesena kataloogib (MK)
- |b kataloogimiskeel - alati eesti keel (est) (MK)
- |c arvutiloetava kirje koostaja (MK)
- |d kirjet muutnud asutus (ka kopeerkataloogimisel) (K)
- |e kirjeldamise reeglid (kasutatakse ainult RDA kirjetes) (MK)

ELNET raamatukogude koode vt. [siit](#).**NÄITED****040 ## |aErRR|best|erda|cErRR****040 ## |aErTlnKR|best|erda|cErTlnKR|dErEMTAR****041 KEELEKOODID (K)**[Sisukord](#)

Seotud keelekoodiga Sierra püsipikkusväljal ja väljal 008. Mitme keele puhul esimene keelekood on sama, mis Sierra püsipikkusväljal ja väljal 008. Keelemärkus väljal [546](#).

Iga keelekood kirjutatakse eraldi alamväljale, korrates püstkriipsu ja alamvälja tähist.

Kui Sierra püsipikkusväljal ja 008/35-37 on kasutatud koodi **zxx**, siis seda väljal 041 alamväljadel |a ega |d ei korrata. Keelemärkus väljal 546 puudub.

Keelekoode kasutatakse

- irdlisa(d) on teises keeles
- tegemist on tõlketeavikuga
- kui teavik sisaldab esitusi erinevates keeltes

Kui teoses on üle 6 keele, kasutatakse koodi **mul**, millele eelneb põhikeele kood. Kui üks neist on eesti keel, siis kasutada näiteks |dest|dmul (008 = est).

Keeleõppematerjalide puhul kasutada põhikeelena vahendusteksti keelt.

I indikaator

- 0 originaalteos, ei sisalda tõlget (*sh. ka kui kokkuvõte, sisukord, irdlisa on teises keeles*)
- 1 tõlketeos või sisaldab tõlget

II indikaator

määratlemata MARC keelekood

Alamväljad

- |a põhiteksti keel (**kuni 6 keelt, I indikaator 0**) (K)
- |b kokkuvõtte keel (**I indikaator 0**) (K)
- |d lauldava või **räägitava teksti keele kood** kasutada heliraamatute puhul (**kuni 6 keelt, I indikaator 0**) (K)
- |f sisukorra keel (**I indikaator 0**) (K)
- |g irdlisa keel (**I indikaator 0**) (K)
- |h originaali ja/või vahendusteksti keel (**I indikaator 1**) (K)

NÄITED

- 041 0#** |dest|deng|dger – esitus eesti, inglise ja saksa keeles
- 041 0#** |dest|dmul - põhikeel eesti keel, teoses veel üle kuue keele
- 041 1#** |dest|hfre – esitus eesti keeles, tõlge prantsuse keelest
- 041 1#** |dger|beng|bfre|bspa|bchi|heng - põhikeel saksa keel, kokkuvõtte inglise, prantsuse, hispaania ja hiina keeles, tõlge inglise keelest

042 UUS! AUTENTIMISKOOD (MK)[Sisukord](#)

Kasutatakse RB kirjetes. Kood näitab, et kirje kuulub rahvusbibliograafiasse.

Üks või mitu autentimiskoodi, mis näitavad, et riiklikus andmebaasis olev kirje on konkreetsel viisil üle vaadatud.

Väli 042 on kataloogiva asutuse määratud andmeelement.

Indikaatorid

Määratlemata

|a autentimiskood (K)

|anbr

NB! Koodi mitte sisestada! See lisatakse automaatselt.

044 KIRJASTAJA VÕI TRÜKKIJA MAA KOOD (MK)[Sisukord](#)

Kasutatakse ainult RB kirjete puhul.

Kui teavik ilmub korraga rohkem kui ühes riigis, siis Millenniumi püsipikkusväljale ja väljale 008 läheb 1. riigi kood, kõik koodid lähevad väljale 044. Ära tuuakse kuni 6 koodi. Kasutatakse MARC kooditabelit

[MARC Code List for Countries](#)

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a tootja maa kood (K)

NÄITED

044 ## |aer|afi (ilmunud üheaegselt Eestis ja Soomes)

046 UUS! TÄIENDAVID KOODID ILMUMISAASTA MÄRKIMISEKS (K)[Sisukord](#)

Info selliste ilmumisega seotud aastate kohta, mida ei saa näidata väljal 008.

I indikaator

pole informatsiooni

1 teos

2 väljendus

3 kehastus

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

|a ilmumisaasta tüüp (MK)

x vale ilmumisaasta

|c ilmumisaasta (MK)

Nt. väljaandes on vigane ilmumisaasta 2060, p.o. 2006.

008 s 2006

046 ## |ax|c2060

264 #1 ... |c2060

500 ## |aÕige ilmumisaasta 2006

072 ÜLDINE UDK INDEKS (MK)[Sisukord](#)

Vt. [Liigitamine ja märksõnastamine ESTERis](#) ; [UDK RB liigitustabel välja 072 jaoks](#)

080 UDK INDEKS (K)[Sisukord](#)

Vt. [Liigitamine ja märksõnastamine ESTERis](#)

ANDMEVÄLJAD[Sisukord](#)**100 ISIKUNIMI PEALDISENA (MK) TE**[Sisukord](#)

Tuumikelement: isik, kes vastutab teose sisu loomise eest.

Väljale 100 märgitakse alati **esimene** autor, olenemata autorite arvust teavikus.

Alati kontrollida nimepealdisi registrist (CTRL+G). Kasutada normitud nimekuju.

Kui isikunimel pole kataloogis normikirjet, siis luuakse nimevorm juhendi:

[Isikunimede normpealdised järgi](#).

NB! Heliraamatu teksti esitajad tuuakse ära märkuseväljal [511](#) ja välja(de)l [700](#).

Teavikul puudub põhipealkiri kui see sisaldab kaht või enamat üksikteost ning neil ei ole koondpealkirja. Koondpealkirjata väljaannetel välja 100 ei täideta.

I indikaator

- 0 pealdise esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 pealdise esimeseks elemendiks perekonnanimi

II indikaator

Määratlemata

Alamväljad

- |a isikunimi (MK) TE
- |b numeratsioon (MK)
- |c nimega seotud tiitlid, muud sõnad (K)
- |d nimega seotud daatumid (MK)
- |e isiku roll (kirjeldab isiku suhet teosega)
- |0 normikirje number või standardnumber eelistatult URIna (süsteem genereerib)

NB! UUS! RDAs lisatakse otsitunnusele alati isiku suhet näitav roll.

NB! UUS! autor – vastutab tekstteose loomise eest (see roll märgitakse ka siis kui tegemist on uue teose loomisega teise looja teoste parafraseerimise, ümberkirjutamise või kohandamise teel, kui oluliselt on muudetud originaali olemust ja sisu. Vt. Mugandused

Väljadel 100 ja 700 transkribeeritakse kõik kirillitsas isikunimed ladina tähestikku.

NB! Kui alamväli |d lõpeb avatud daatumiga (kirjavahemärgiga), siis |e ees koma pole.

NÄITED

100 1# |aKäo, Henno, |d1942-2004, |eautor
245 10 |aNoorpagana lood : |bkuulamisraamat / |cHenno Käo ; helirežissöör
Arian Levin
511 0# |aEsitaja: Jan Uuspõld

100 1# |aLauristin, Marju, |d1940- |eautor
245 10 |aMüüdid meedias / |cMarju Lauristin ; toimetaja Jaan Tootsen ;
helirežissöör Külli Tüli

100 0# |aLuulur, |cpseudonüüm, |eautor
245 10 |aOn / |c kõik tekstid ja esitus: Luulur

100 1# |aBlok, Aleksandr, |d1880-1921, |eautor
245 10 |aАлександр Блок. |nПластинка 3

110 KOLLEKTIIVAUTOR PEALDISENA (MK)[Sisukord](#)

Välja üldjuhul ei kasutata. Kollektiivautor märkida väljale [710](#).

111 AJUTINE KOLLEKTIIVAUTOR PEALDISENA (MK)[Sisukord](#)

Välja üldjuhul ei kasutata. Ajutine kollektiivautor märkida väljale [711](#).

130 UUS! ANONÜÜMSE (AUTORITA) TEOSE EELISPEALKIRI (MK)[Sisukord](#)

Eelispalkiri või pealkirja enamtuntud osa on tuumikelement (kui see on teada või kindlakstehtav)

Väljenduse keel on tuumikelement

Kehastuse suhe teose ja väljendusega

Kasutada, kui väli [245](#) algab anonüümse teose pealkirjaga, millele on vaja teha eelispalkiri. Anonüümse (autorita) teose eelispalkiri moodustatakse väljal 130 ja täiendkirje lisatakse vajadusel väljale [730](#).

Ühendab sama anonüümse teose eri pealkirjade all ilmunud väljaanded.

Kirjetes, kus on kasutusel väli 130, välju 100 ja 110 ei esine.

Kui teaviku eelispalkiri oleks sama, mis on väljale 245 märgitav kehastuse põhipealkiri, siis eelispalkirja väljale 130 ei märgita.

I indikaator

0-9 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

Vt. ka [Artiklite skippimine](#)

NB! Kui SKIPi on vaja kasutada nii 130 kui ka 245 väljal ja nad on erinevad, siis märkida mõlema puhul mittearvestatavate sümbolite arv, mis vastab konkreetsele pealkirjale.

NB! Enne kirje sulgemist alati kontrollida, et Sierra SP SKIP ja 245 II indikaator oleksid vastavuses (Sierra muudab SKIPi väärtust ingliskeelsete artiklite puhul automaatselt).

II indikaator

Määratlemata

Alamväljad

|a eelispalkiri (MK)

|g (otsitav) lisainformatsioon (sulgudes) (K)

.|n osa number (K)

,|p osa pealkiri (K)

.|k mäрге: *Valimik* (K)

,|l teose keel (MK)

|0 normkirje number (K) (süsteem genereerib)

Pealkirja täiendandmeid üldjuhul siia väljale ei märgita. Samanimeliste teoste eristamiseks lisatakse pealkirja järele sulgudesse vajalik täpsustus (aasta, vormitermin jne). Kui pealkirja täiendandmed on identifitseerimiseks siiski vajalikud, pannakse need alamväljale |a eelispealkirja järele ja eraldajaks on koolon.

NÄITED

130 0# |aKalevala. ||Eesti keeles

130 0# |aPiibel. |pUus Testament. ||Eesti keeles

240 UUS! EELISPEALKIRI TEOSELE (MK) TE

[Sisukord](#)

Tuumikelement: eelispealkiri või pealkirja enamtuntud osa (kui see on teada või kindlakstehtav)

Väljenduse keel on tuumikelement

Kehastuse suhe teose ja väljendusega

Eelispealkirja (ingl. k. preferred title) välja kasutatakse peamiselt kirjandusteoste salvestiste puhul. Eelispealkirja peamiseks eesmärgiks on ühendada sama teose erinevate pealkirjade all ilmunud väljaanded. Eelispealkiri tehakse teosele, mitte teoste kogumikule.

Autori nimega (väli 100) seotud eelispealkiri moodustatakse väljal 240.

Kui kirjes ei ole põhivastutusega isikut või kollektiivi, läheb eelispealkiri väljale 130. Analüütilise täiendkirje puhul (väli 700) kirjutatakse eelispealkiri nime, nimega kaasaskäivate eludaatumite ja tegija rollinimetuse järele alamväljale |t ilma artiklita.

I indikaator

1 kirjel on pealdis, väli 100 on täidetud

II indikaator

0 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

Järjestamisel ja otsingul mittearvestatavad sümbolid on kõik artiklid (nt. the, an, a, die, der, das), kirje- ja kirjavahemärgid.

Kui SKIPi on vaja kasutada nii 240 kui ka 245 väljal ja nad on erinevad, siis märkida mõlema puhul mittearvestatavate sümbolite arv, mis vastab konkreetsele pealkirjale.

NB! välja 240 ingliskeelse artikli SKIP läheb automaatselt Sierra püsipikkusväljale, kui väljal 245 SKIP puudub.

NB! Enne kirje sulgemist alati kontrollida, et Sierra SP SKIP ja 245 II indikaator oleksid vastavuses.

Alamväljad

|a eelispealkiri (MK)

|g erinev lisainformatsioon (K)

|k vorm (K) (nt Valimik)

|l teose keel (MK)
 |n osa number (K)
 |p osa pealkiri (K)
 |0 normikirje number (K) (süsteem genereerib)
 Alamväljade järjekord: |a, |n, |p, |k, |l

Kui teavik on originaalkeeles ja selle eelispalkiri oleks sama, mis on väljale 245 märgitav kehastuse põhipealkiri, siis ei pea eelispalkirja väljal 240/130 näitama.

Kui väljaandes pole originaalpealkirja märgitud ja pealkirja normi pole tehtud, siis andmeid väljastpoolt andmeallikat juurde otsima ei pea.

Pealkirja täiendandmeid üldjuhul siia väljale ei märgita. Samanimeliste teoste eristamiseks lisatakse pealkirja järele sulgudesse vajalik täpsustus (aasta, vormitermin jne).

Kui pealkirja täiendandmed on identifitseerimiseks siiski vajalikud, pannakse need alamväljale |a eelispalkirja järele ja eraldajaks on koolon.

Alternatiivpealkirja 240 väljale ei märgita.

NÄITED

100 1# |aLeblanc, Maurice, |d1864-1941, |eautor

240 10 |aArsène Lupin, gentleman cambrioleur. |lEesti keeles

245 10 |aHärrasvaras Arsène Lupin / |cMaurice Leblanc ; prantsuse keelest tõlkinud Tatjana Hallap

240 10 |aNaksitrallid (kuuldemäng)

võib esineda ka:

130 0# |aNaksitrallid (joonisfilm)

240 10 |aNaksitrallid (ooper)

245 PEALKIRJA- JA VASTUTUSANDMED (MK) TE

Sisukord

Tuumikelement: põhipealkiri ja sellega seotud vastutusandmed

Jäljendab teavikus toodut.

Andmeallikas: kogu teavik. Nurksulgudes esitatakse vaid need andmed, mis võetakse väljastpoolt teavikut.

NB! põhipealkirja allika kohta teha märkus väljale 588.

Helisalvestiste puhul eelistatakse tekstilisi allikaid helilistele.

Keel: nagu andmeallikal, lühendeid ei kasutata.

Võib kasutada rooma numbreid, kui andmeallikas nii on.

I indikaator

0 kirje pealkirja järgi (väli 1XX puudub);

1 kirjel on pealdis, täidetud on väli 1XX

II indikaator

0-9 järjestamisel ja otsingul mitteamvestatavate sümbolite arv

- järjestamisel ja otsingul mitteamvestatavad sümbolid on kõik artiklid (nt the, an, a, die, der, das), kirje- ja kirjavahemärgid

- 245 II indikaator = Sierra püsipikkusvälja (SP) SKIP

NB! Kuna Sierra muudab SKIPi väärtust ingliskeelsete artiklite puhul automaatselt, tuleb alati kontrollida, et Sierra SP SKIP ja 245 II indikaator oleksid vastavuses.

NB! Kopeerkataloogimisel kontrollida Sierra SP SKIPi ja 245 II indikaatori väärtust.

Vt. ka [Artiklite skippimine](#)

NB! UUS! Alamvälja |h enam ei kasutata! (asendavad väljad 336-338)

Alamväljad

|a põhipealkiri (MK) SE

|b täiendandmed/rööppealkirjad – pealkirja ülejäänud osa (MK)

|c vastutusandmed (MK) **SE**

|n osa/jaotise/köite number (*mitmeosaline teavik*) (K)

|p osa/jaotise/köite pealkiri (*mitmeosalise teaviku sõltuv- e. individuaalpealkiri*) (K)

Kui alamväljale |a järgnevad

– pealkirja täiendandmed, on alamvälja |b ees koolon (:|b)

– rööppealkiri, siis võrdusmärk (=|b)

– põhiautori teise teose pealkiri, siis semikoolon (;|b)

Alamvälja |b ei korrata! Kui esinevad nii täiendandmed kui ka rööppealkirjad, siis tuuakse andmed ära vastavaid kirjemärke kasutades ilma täiendava alamvälja tähiseta.

Alamväljade järjekord: abc ; anpbc ; abnpc

|b võib olla ka **enne** alamvälju |n ja |p (täiendandmed märgitakse selle pealkirja järgi, mille juurde nad keeleliselt kuuluvad.

Trüki- või muude allikas esinevate vigade puhul ei kasutata nurksulge [!].

Andmed esitatakse nii, nagu teavikus. Pealkirja õige vorm tuuakse väljal 246.

246 1# |iParandatud pealkiri: |a

või ilma sissejuhatava fraasita

246 13 |a

Rööppealkirjad

ELNET kokkulepe:

RB kirjes märgitakse väljale 245 kuni 3 rööppealkirja, ülejäänute kohta tehakse märkus väljal 500.

RDA-s ei ole välisteavikute kirjetes rööppealkirjade märkimine kohustuslik, see on kataloogija/kataloogimisasutuse otsustada, kas need kirjutada või mitte.

ELNET kokkulepe:

Välisteavikute kataloogimisel märgitakse kirjesse kuni 2 rööppealkirja, soovi korral võib ülejäänute kohta teha märkuse väljal 500.

Andmeallikaks kogu teavik.

Põhipealkirjata teavik

Teavikul puudub põhipealkiri, kui see sisaldab kaht või enamat üksikteost ning teavikul ei ole koondpealkirja.

Kui teavikul puudub põhipealkiri ja kui kõigil teavikus sisalduvatel teostel on samad vastutusandmed, esitatakse need pärast pealkirju ja täiendandmeid. Ühes väljaandes sisalduvate sama autori teoste pealkirjad eraldatakse üksteisest semikooloniga (;).

Vastutusandmetest märgitakse kirjesse põhivastutusega isikute või kollektiivide nimed.

NB! Heliraamatu teksti esitajad tuuakse ära märkuseväljal [511](#) ja välja(de)l [700](#).

Vastutusandmed märgitakse kirjesse täpselt nii nagu need esinevad teavikus. Kataloogija poolt ei lisata sidesõnu ega muid täpsustusi.

100 0# |aLuulur, |cpseudonüüm, |eautor

245 10 |aOn / |ckõik tekstid ja esitus: Luulur

Vastutusandmed kopeerivad teavikus toodut nii sõnastuselt, keeleliselt kui ka vigade poolest, s.t kui teavikus esitatud autori nimi on vigane, kirjutatakse vastutusandmetesse vigane nimi. Õige nime kohta tuleb teha märkus väljale 500.

Kui teavikus sisalduvatel üksikteostel on erinevad vastutusandmed, märgitakse need nende pealkirjade või pealkirja täiendandmete järele, mille juurde nad kuuluvad.

Kui teavikus on rohkem kui ühed vastutusandmed, siis RDA üldine soovitus on märkida kirjesse kõik nimed. Erinevate tegijarühmade vahel on tühik semikoolon tühik. Ühe tegijarühma piires eraldatakse komaga üht tüüpi tegijad oma funktsiooni näitava täiendiga.

Vastutusandmetes ei kasutata enam ladinakeelset lühendit [et al.], selle asemel märgitakse [ja veel neli], [ja veel 15], [ja teised]. Esimene autor/esitaja märgitakse väljal 1XX, ülejäänud 7XX.

Vt. ka [Vastutusandmed teavikute kataloogimisel](#)

NÄITED

245 00 |aKuula & korda. |n1 : |binglise keel algajatele = Listen & repeat. 1 : English for beginners / |ckoostanud Kaidi Peets ; teksti lugenud Sheila Süda (eesti keel), Michael Haagensen (inglise keel)

245 00 |aEd. Tubina bibliograafia. |nI-III : |besitlus 21. mail 1998. a. Eesti Rahvusraamatukogus

100 1# |aHarris, Joel Chandler, |d1848-1908, |eautor

245 10 |aOnu Remuse jutte / |cJ. Chandler Harris ; tõlkinud Valter Rummel

100 1# |aLindgren, Astrid, |d1907-2002, |eautor

245 10 |aVäikevend ja Karlsson katuselt / |cAstrid Lindgren ; tõlkinud Vladimir Beekman

100 1# |aTähepõld, Kadri, |d1951-2012, |eautor

245 10 |aЛегенды и предания старого Таллинна / |cКадри Тяхепылд, Дорис Карева ; перевод: Анна Плотникова & Майа Луст

245 00 |aLinnukevad Matsalus = |bMatsalun lintukevät = Spring birds in Matsalu / |csalvestanud ja koostanud Ilkka Heiskanen ; [lisa] eestikeelne tõlge: Tiit Kaljuste ja Taivo Kastepõld, ingliskeelne tõlge: Esa Lammi

245 00 |aKolm arbuusi seemnekest : |busbeki muinasjutt ; Tööga teenitud raha : kabardiini muinasjutt / |cM. Bulatovi ümberjutustus ; tõlkinud A. Lauter

246 TEISENDPEALKIRJAD (K)

[Sisukord](#)

Väljale 246 märgitakse

- rööppealkirjad
- pealkirja tuntuim osa
- pealkirja õige vorm (kui väljal 245 on allikas esinev vigane pealkiri)
- mitmeosalise teose osa pealkiri (245 |p)
- põhipealkirja teisendid (numbrite või arvsõnaga algavad, akronüümid jms)
- rooma numbritega algavate pealkirjade puhul esitatakse teisendpealkirjana araabia numbritega algavad variandid
- araabia numbritega algavatest pealkirjadest teisendatakse sõnadega algavateks need, mida eeldatavalt sõnadega otsitakse

NB! Teisendpealkirja ei tehta aastarvuga algavatele pealkirjadele.

NB! Väljal 246 puudub skip ehk järjestamisel mittearvestatavate sümbolite ärajätmiseks vajalik indikaator. Skippi vajavatele pealkirjadele teha täiendkirje väljal [740](#). Artikleid **a** ja **the** oskab süsteem ise mitte arvestada.

I indikaator

1 tehakse märkus ja täiendkirje

II indikaator – pealkirja tüüp

- # andmed puuduvad, pole ükski järgnevaist (kasutatakse alamvälja |i – sissejuhatav fraas)
- 0 osa pealkiri (245 |p), alternatiivpealkiri (245 |a) või pealkirja enamtuntud osa
- 1 rööppealkiri (245 |b)
- 3 muu pealkiri (numbriga algavad, uues kirjaviisis pealkirjad jms)
- 4 kaanepealkiri
- 8 seljapealkiri
- 9 originaali pealkiri **(Ei kasutada, märgitakse väljale 130, 240)**

Alamväljad

|a põhipealkiri (MK)

~~|h~~ **laadi üldmäärang (MK) Ei kasutada RDA kirjes**

|b täiendandmed (MK) (lisatakse juhul, kui ainult alamvälja |a kasutamisel tekib pealkirjade registrisse mitu sarnast pealkirja)

- |n osa number (K)
 |p osa pealkiri (K)
 |i sissejuhatav fraas (MK) - kasutatakse siis, kui ei ole tegemist ühegi II indikaatoriga määratletava pealkirjatüübiga

NÄITED

245 10 |aKüprose kibedad sidrunid /|cLawrence Durrell ; inglise keelest tõlkinud Jaan Sudak

246 1# |iKaanel alapealkiri: |aElu Vahemere saarel

245 00 |aKuula & korda. Ärikeel. |n1 = |bСлушай & повторяй. Бизнес. 1 /|c[koostanud Svetlana Starikovitš]

246 13 |aKuula ja korda. Ärikeel. |n1

246 11 |aСлушай & повторяй. Бизнес. |n1

246 13 |aСлушай и повторяй. Бизнес. |n1

100 1# |aTolkien, J. R. R., |d1892-1973, |eautor

245 10 |aSõrmuste Isand. |nEsimene osa, |pSõrmuse Vennaskond /|cJ. R. R. Tolkien

246 10 |aSõrmuse Vennaskond

245 00 |a3 näidendit

246 13 |aKolm näidendit

245 10 |aSäärane mulk, ehk, Sada vakka tangusoola

246 10 |aSada vakka tangusoola

250 EDITSIOONIANDMED (MK) TE[Sisukord](#)**Tuumikelement**

Andmeallikas: kogu teavik

Keel ja numbrid märgitakse nii nagu teavikus.

NB! Lühendeid ei kasutata, v.a juhul kui neid on teavikus kasutatud.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a väljalaske- ja versiooniandmed (MK) TE

|b väljalaske- ja versiooniandmetega seotud rööp- ja vastutusandmed (MK)

NÄITED

250 ## |aSpecial edition

250 ## |a2-disc set

250 ## |aVersion 3

250 ## |aSchool ed.

250 ## |a4th edition

250 ## |a2., parand. ja täiend. väljaanne

250 ## |aKordusväljaanne

260 ILMUMISANDMED (MK)[Sisukord](#)

Alates **04.04.2022** ilmumisandmete välja **260** uute teavikute kataloogimisel mitte **kasutada!**
Kasutusel on ainult väli 264!
Vanemates kirjetes andmeid väljal **260 ei muudeta**

264 UUS! ILMUMISANDMED (K) TE[Sisukord](#)

Tuumikelemendid: ilmumiskoht, kirjastaja ja ilmumisaasta. Levitaja andmed on tuumikelement, kui andmed kirjastaja kohta puuduvad.

Ilmumise, levitamise kui tootmisega seotud andmed esitatakse eraldi väljadel. Välju eristab vaid II indikaator.

Keel: nagu andmeallikal, lühendeid ei kasuta, **v.a kui teavikus on nii**. Lühendite vahele ei panda tühikuid. Vajadusel paigutatakse iga alamväli eraldi nurksulgudesse.

I indikaator

Määratlemata

II indikaator

- 0 Valmistaja andmed (tiražeerimata/avaldamata teavik) (*Production*)
- 1 Kirjastaja andmed (*Publication*)
- 2 Levitaja andmed (*Distribution*)
- 3 Trükikoja/tootja andmed (*Manufacture*)
- 4 Fonogrammi või autoriõiguse aasta (*Copyright notice date*)

Alamväljad

|a ilmumis- või levitamiskoht (K)

|b kirjastaja, levitaja (K)

|c ilmumisaasta või fonogrammi või autoriõiguse aasta

autoriõiguse aasta märkimisel kasutada **c tähe asemel © sümbolit** (Sierras: tööriistad --> sümbolid --> **Latin-1 supplement**), fonogrammi aasta puhul **p tähe asemel ®** (Sierras: tööriistad --> sümbolid → **Letterlike Symbols**)

NÄITED**264 #1** |aTallinn : |bForte, |c1997**264 #1** |a[Tallinn] : |bKoolibri : |bEesti Raadio, |c[2001]**264 #1** |aLondon : |bHarcourt Brace, |c1996**264 #1** |aMünchen ; |aBerlin : |bDeutscher Kunstverlag, |c2006**264 #2** |a[Tallinn] : |bHelisalv, |c[2012]**264 #3** |aTallinn : |bTallinna Raamatutrükikoda, |c2020

Avaldamata kehastus (*unpublished manifestation*) - kehastus, mille on teostanud tootja (tiražeerimata salvestis).

Kirjeldatakse väljal **264 #0**Tuumikelement on vaid **tootmisaeg**. Teised elemendid on valikulised.

Tootmiskoht - ei ole avaldamata kehastustel tuumikelement. Kui tootmiskoht on leitav väljaandest, võib selle märkida 264 #0 alamväljale |a.

Andmed kirjutatakse kirjesse täpselt nii nagu need on teavikus märgitud. Kui infot pole väljaandes, kuid see on teada, võib selle kirjesse märkida nurksulgudes kataloogimiskeeles.

264 #0 |a[Tartu],|c2016

Tootja - ei ole avaldamata väljaannetel tuumikelement. Kui teavikus on märgitud tootja, võib selle märkida alamväljale |b.

Andmed märgitakse täpselt nii, nagu need on teavikus. Kui tootja nime teavikust ei leia, kuid see on teada, võib kataloogija esitada selle info nurksulgudes.

Kuna infot tootmiskoha ja tootja kohta on sageli raske kindlaks teha, siis neid andmeid tavaliselt kirjesse ei märgita.

Tootmisaeg – on tuumikelement. Info tootmisaja kohta märgitakse alamväljale |c nurksulgudeta olenemata andmeallikast (ka väljastpoolt väljaannet võetud andmete puhul).

Kui tootmisaasta ei ole tuvastatav, võib lisada alamväljale |c [tootmisaeg teadmata].

NB! Kuna ilmumiskoht ja kirjastaja ei ole tuumikelemendid, piisab kui väljale 264 #0 märkida vaid tootmisaeg.

264 #0 |c2011

264 #0 |c[Tootmisaeg teadmata]

Avaldatud kehastused

Avaldatud on väljaanded, mille on teostanud kirjastaja või valmistaja või mille on teinud kättesaadavaks levitaja.

Veebis avaldatud väljaandeid loetakse avaldatud materjaliks.

Ilmumis- või levitamiskoht

Ilmumiskohad võetakse järgmistest allikatest (eelistuse järjekorras):

- a. samast allikast kui kirjastaja nimi
- b. ülejäänud andmeallikatest kogu teaviku ulatuses
- c. väljastpoolt andmeallikaid saadud info

Kui teavikus on märgitud mitu ilmumiskohta, siis kohustuslik on ainult esimese märkimine. Ülejäänud võib soovi korral lisada sellises järjekorras nagu need väljaandes on esitatud.

ELNETi kokkulepe: RB kirjetes märgitakse kõik ilmumiskohad.

264 #1 |a Hamburg :|bDeutsche Grammophon,|c1997

või

264 #1 |a Hamburg ;|aBerlin :|bDeutsche Grammophon,|c1997

Kui on esitatud rohkem kui üks kirjastaja, kes kõik on seotud erineva ilmumiskohaga, siduda iga kirjastaja õige kohaga.

264 #1 |a[Berlin] :|bX-Verleih ;|aHamburg :|bWarner Home Video,|c2007

Väljale 264 märgitakse **ilmumiskoht nii nagu teavikus**: Reval, Tartus, Rija linnas, Sõmerpalus. Vajadusel esitatakse normitud nimekuju väljal 752 (RB).

264 #1 |aВъ Ригь :|bAmour Gramophone Record,|c[1913?]

752 ## |dRia

Kui teavikus on **vale ilmumiskoht**, kirjutatakse 264 väljale nii nagu teoses. Õige ilmumiskoht või nimekuju lisatakse märkusena väljale 500.

264 #1 |a Tallinn

[tegelikult ilmunud Tartus]

500 ## Õige ilmumiskoht Tartu

Kui ilmumiskoht on paralleelselt mitmes keeles, märkida põhipealkirjaga samas keeles olev koht. Kui see ei ole võimalik, märkida väljaandes olev esimene.

264 #1 |a New York

[väljaandes: Nueva York, New York. Põhipealkiri inglise keeles]

Kataloogija võib vajadusel märkida ka teised rööpilmumiskohad:

264 #1 |a Saint Petersburg =|aSankt Petersburg =|aPietari :|b...

Kui ilmumiskoht ja selle täpsustaja (maakond, osariik, riik vm) on teavikus märgitud, lisada kogu info.

264 #1 |a Cambridge, Massachusetts

264 #1 |a Carbondale, Ill.

264 #1 |a Burlington, VT, USA

Kui täpsustajat teavikus ei ole, aga see on identifitseerimiseks vajalik, lisada teave nurksulgudes.

264 #1 |a Dublin [Ohio]

Kui ilmumiskoht on teavikus märkimata:

- a) ilmumiskoht on teada (kirjutada teiste selle välja alamväljadega samas keeles)

264 #1 |a[Helsinki] :|bOndine,|c2004

- b) ilmumiskoht on oletatav (kirjutada teiste selle välja alamväljadega samas keeles)

264 #1 |a[Москва?] :|bМелодия,|c[1968?]

264 #1 |a[København?] :|bGyldendal Hovedkontor

- c) teada on vaid riik, osariik, maakond jne (kirjutada kataloogimiskeeles ehk eesti keeles)

[Eesti]

[Kanada]

- d) oletatav on vaid riik, osariik, maakond jne (kirjutada kataloogimiskeeles ehk eesti keeles)

[Eesti?]

[Kanada?]

- e) ilmumiskoht on teadmata - märkida **[Ilmumiskoht teadmata]**.

Üldiselt mitte kasutada. Kui täpset ilmumiskohta ei ole võimalik kindlaks teha, siis kasutada mõne suurema haldusüksuse, kas või riigi nime.

Kirjastaja/levitaja/tootja

Väljaandega seotud asutus märgitakse kirjesse nii nagu see väljaandes on, k.a. juriidilist määrangut näitavad lühendid (OÜ, SA, MTÜ, Ltd).

Kui väljaandes on rohkem kui üks asutus, on kohustuslik märkida esimene (v.a RB). Ülejäänud võib lisada eraldi alamväljadele.

Kui kirjastaja on väljaandes märkimata, lisada võimalusel oletatav kirjastaja nurksulgudes. Kui kirjastaja kohta andmed puuduvad, kasutada väljendit **[kirjastaja teadmata]**.

Levitaja ja trükikoja/tootja andmed on kohustuslik kirjesse lisada vaid siis, kui kirjastaja kohta andmed puuduvad. Juriidilist määrangut näitavaid lühendeid levitaja ja trükikoja/tootja puhul ei märgita.

264 #1 |aTartu : |bLasteraamat MTÜ, |c2020

264 #1 |a[Tartu] : |bKirjastus Luul, |c[2023]

264 #1 |aТаллин : |bТаллинская студия грамзаписи, |c1987

020 ## |a9789916163610 |q(audioraamat)

264 #1 |a[Tallinn] : |bPegasus, |c2022

264 #3 |aTallinn : |bEesti Audioraamatute Keskus

020 ## |a9781250867070 |q(sound recording)

264 #1 |aNew York : |bMacmillan Audio, |c2022

264 #1 |a[USA?] : |b[Gospel Recordings], |c[vahemikus 1950 kuni 1979?]

Autorkirjastaja: väljaandja nimi märgitakse kirjesse **täpselt** nii nagu teavikus

264 #1 |a[Eesti] : |bMekaks : |bKreet Rosin, |c2016

Ilmumisaeg

Kui ilmumisaeg ei selgu teavikust, võetakse andmed väljastpoolt ja märgitakse kandilistesse sulgudesse. Tõenäoline või oletatav ilmumisaasta märgitakse küsimärgiga.

264 #1 |a[Tartu] : |bKirjastus Luul, |c[2023]

008 s 2023

264 #1 |a[USA] : |bCapitol, |c[1960?]

008 s 1960

Puuduliku ilmumisaaja puhul määratletakse ajavahemik:

[2015 või 2016]

008 q 2015 2016

[vahemikus 1990 kuni 1999?] – oletatavasti 1990ndad

008 q 1990 1999

[vahemikus 1900 kuni 1999] – millalgi 20. sajandil

008 q 1900 1999

[mitte enne 1952]
[mitte pärast 1986]

264 #1 |aNew York : |b[kirjastaja teadmata], |c[vahemikus 1950 kuni 1959]
008 q 1950 1959

Kui ilmumisaeg ei ole teada ega aimatav, siis kasutada **[ilmumisaeg teadmata]**.
008 n uuuu uuuu

Kui väljaandes on **vigane ilmumisaasta**, siis väljale 264 märgitakse see nii, nagu teavikus, ja väljale 500 tehakse märkus õige aasta kohta. Väljale 008 märgitakse õige ilmumisaasta.

RB-kirjes lisatakse väli 046:

‡a-alamväli = x (vigane ilmumisaasta)

‡c vigane ilmumisaasta

Nt. väljaandes on vigane ilmumisaasta 2060, p.o. 2006.

008 s 2006

046 ## |ax|c2060

264 #1... |c2060

500 ## |aÕige ilmumisaasta 2006

Lisatiraaži (juurdetrüki) puhul märgitakse alamväljale |c algne ilmumisaasta. Märkuseväljal 500 tuuakse ära kõigi lisatiraažide aastad. Väljale 008 (DateOne) märgitakse varaseim ilmumisaasta.

Eksemplarikirjes võib kasutada konkreetse juurdetrüki näitamiseks **note2** välja.

008/07-10 1979

264 #1 |aTallinn : |bTallinna Heliplaadistuudio, |c1979

500 ## |aLisatiraažid aastatel 1980 ja 1982

Varem ilmunud albumi kordusväljaande puhul märgitakse väljal 264 uusversiooni ilmumisaasta ja lisatakse märkus originaali kohta väljal 500 või 534.

264 #1 |aNew York : |bAtlantic Recording Corporation, |c1994

500 ## |aOriginaal LP ilmunud 1969

või:

534 ## |pOriginaal LP: |cNew York : Atlantic Recording Corporation, 1969

264 #4 - Autoriõiguse aasta

Autoriõiguse aasta on kohustuslik (tuumikelement) siis, kui ilmumise ega levitamise aastat pole teavikus märgitud või kui see erineb ilmumis- või levitamisaastast. Kasutatakse **p-aastat** (fonogrammi tootmise aasta) või kui ka see puudub, siis **copyright-aastat**. Selline aastaarv märgitakse kandilistes sulgudes ja täpsustatakse väljal 264 #4 vastavalt kas © või ©.

264 #1 |aHamburg : |bDeutsche Grammophon, |c[1997]

264 #4 |c©1997

008 s 1997 RB 008 t 1997 1997

264 #1 |a Colchester : **|b**Chandos, **|c**[1998]

264 #4 |c©1998

008 s 1998 RB 008 t 1998 1998

Kui II indikaator on 4, siis ei sisestata alamvälju **|a** või **|b**.

Kui teavikus on mitu erinevat fonogrammi- või copyright-aastat, siis märgitakse neist viimane.

Kui väljaandes on vaid autoriõiguse aasta, kuid teos oli kättesaadav juba sellele eelneval aastal, siis märgitakse ilmumisaastaks autoriõiguse aasta.

Kui väljaandes on ainult autoriõiguse aasta, mis ei ole teadaolevalt sama kui ilmumisaasta, siis märgitakse teadaolev ilmumisaasta nurksulgudes.

Kui väljaandes on mitu eri valdkonda puudutavat autoriõiguse aastat (nt tekst, heli, illustratsioon, tõlge), märkida kirjesse aastad, mida peetakse oluliseks teose identifitseerimise või leitavuse huvides.

Nt. Väljaandes: ©2010, disc ©2009

264 #4 |c©2009

264 #4 |c©2010

NB! Rohkem näiteid ilmumisaja ja autoriõiguse aasta märkimiseks vt teistest juhenditest (raamat, muusikalised helisalvestised jt).

300 FÜÜSILINE KIRJELDUS (K)

Sisukord

Tuumikelement

Allikas: teavik tervikuna ja selle lisad

Keel: eesti

Lühendeid ei kasutata, v.a aja- ja mõõtühikute puhul nagu cm, t, min, s.

Nurksulge ei kasutata.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a laadi erimäärang ja teaviku maht (K) SE

|b muud andmed (salvestiste tehnilised andmed, materjal jms) (MK)

|c mõõtmed (K) (ELNET kokkulepe: RB kirjetel kohustuslik ; välisteavikul kataloogija otsustada)

|e irdlisad (MK) - leht, plakat, voldik, buklet (klambri või muu köitega voldik, lisandub lehekülgede arv), tekstilisa ; teisel kandjal irdlisad Kahe ja enama irdlisa märkimisel korratakse pluss märki(e), alamvälja tähist ei korrata.

ELNET kokkulepped:

– Kui väljaande leheküljed on nummerdatud ja üksikud lehed on nummerdamata, siis 1-5 nummerdamata lehte jäetakse kirjesse märkimata

- Kui tekstilisas on lisaks nummerdatud lehekülgedele rohkem kui 6 nummerdamata lehekülge olulise infoga, siis loetakse need kokku ja lisatakse kirjesse. Nt. |e1 buklet (35 lehekülge, 8 nummerdamata lehte)
- Kui tekstilisa leheküljed on nummerdamata, siis loetakse need kokku lehekülgedena või märgitakse 1 köide (mahukama teaviku puhul)

Aja märkimisel on kasutusel sõnalised (t, min ja s) lühendid.

NB! Lühendite lõpus ei ole punkti.

Aega märgitakse nii, nagu teavikus on toodud. See tähendab, et ei tehta ümberarvestusi minutitest minutiteks ja tundideks.

1 CD (23 min) mitte 1 CD (0 t 23 min)

Kui kogukestus ei ole teavikus märgitud, siis võib:

- liita kokku teavikus toodud üksikute teoste ajad
- aega vaadata CD-mängijast
- märkida ligilähedane aeg (umbes ... min), kuid see pole kohustuslik

NB! UUS! Kestus märkida ka väljale 306.

NÄITED

300 ## |a1 CD (73 min) : |bDDD ; |c12 cm + |e1 buklet (25 lehekülge : fotod) (RB kirje)

300 ## |a2 CD-d (2 t 18 min) ; |c12 cm + |e1 käsiraamat (96 lehekülge) (RB kirje)

300 ## |a2 SACD-d (48 min 20 s, 49 min 55 s), 24 nummerdamata lehekülge : |bADD/AAD (leheküljed ümbrise küljes)

300 ## |a1 heliplaat 33 1/3 p/' (umbes 52 min) : |bmono ; |c30 cm (RB kirje)

300 ## |a1 heliplaat 45 p/' : |bmono ; |c17,5 cm (mänguaega pole võimalik kindlaks teha)

300 ## |a1 heliplaat 78 p/' (umbes 10 min) : |bmono ; |c25 cm

300 ## |a1 helikassett (umbes 1 t) : |bstereo

E-väljaanne:

300 ## |a1 võrguressurss (9 helifaili, 39 min)

Vinüülplaat koos allalaetavate helifailidega:

300 ## |a1 heliplaat 33 p/' (42 min 41 s) : |bstereo ; |c30 cm + |e1 võrguressurss (10 helifaili, 42 min 41 s)

500 ## |aLisa: allalaetavad helifailid

306 UUS! KESTUS (K)

Sisukord

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväli

|a kestus (K)

Kestus märgitakse kuuekohalise numbrina kujul **hmmss**. Kui kestus on vähem kui tund, märgitakse tunnid kahe nulliga. Kui kestus on alla minuti, siis märgitakse ka minutid kahe nulliga. Esmane andmeallikas on teavik. Vajadusel saab kestuse määrata CD-mängija abil.

NÄITED

300 ## |a1 SACD (74 min 15 s)

306 ## |a011415

300 ## |a2 CD-d (48 min 20 s, 49 min 55 s)

306 ## |a004820|a004955

336 UUS! VÄLJAANDE SISU (K) TE

Sisukord

Tuumikelement

NB! Uute (336-338) väljade alamväljal |a tohib kasutada ainult RDA sõnastikus etteantud termineid.

Väljal kirjeldatakse väljaande kehtastuse vormi ehk kuidas väljaande sisu kasutajale edasi antakse (heli, tekst, pilt, kolmemõõtmeline objekt vm).

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

|a sisu tüüp (K)

<http://www.rdaregistry.info/termList/RDAContentType/?language=et>

|b sisu tüübi kood (K) <http://www.loc.gov/standards/valuelist/rdacontent.html>

|2 allikas (MK)

siin väljal alati *rdacontent*

|3 materjali täpsustus (MK)

Täpsustatakse see teaviku osa, mille kohta alamväljal |a olev info käib.

Kasutatakse siis, kui alamväljal |a olev sisu kirjeldus ei hõlma kõiki teaviku osi. Kui **tekstilisa sisaldab tavapärasest erinevat või suuremahulist olulist informatsiooni**, võib ka selle siin väljal ära märkida. Sel puhul on võimalikud variandid nt. kaart (koodikaart), leht, köide (buklet, voldik).

NB! Alamväljade järjestus: |3,|a,|b,|2.

336 ## |aheli|bsnd|2rdacontent (loodushelid, tehishelid, mis ei ole keel ega muusika)

336 ## |akõne|bspw|2rdacontent (audioraamatud, loengud, etlused, kõned, intervjuud jt)

CD + tekstilisa

336 ## |3CD|akõne|bspw|2rdacontent

336 ## |3trükis|atekst|btxt|2rdacontent

337 UUS! MEEDIUM (K) TE[Sisukord](#)**Tuumikelement**

Väljal kirjeldatakse vahendit, mida on vaja kasutada tarbimaks väljaande sisu (arvuti, CD-mängija vm).

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

|a meediumi tüüp (K)

<http://www.rdaregistry.info/termList/RDAMediaType/?language=et>

|b meediumi tüübi kood (K)

www.loc.gov/standards/valuelist/rdamedia.html

|2 allikas (MK)

siin väljal alati *rdamedia*

|3 materjali täpsustus (MK)

Täpsustatakse see teaviku osa, mille kohta alamväljal **a** olev info käib.

Kasutatakse siis, kui alamväljal **a** olev vahendi kirjeldus ei hõlma kõiki teaviku osi.

NB! Alamväljade järjestus: |3,|a,|b,|2.

337 ## |aaudio|**b**s|**2**rdamedia

337 ## |aarvutimeedium|**b**c|**2**rdamedia (*nt audioraamat helifailina, võrguteavik, USB mä lupulk*)

CD + DVD + tekstilisa

337 ## |3CD|**a**audio|**b**s|**2**rdamedia

337 ## |3DVD|**a**video|**b**v|**2**rdamedia

337 ## |3trükis|**a**kasutatav seadmeta|**b**n|**2**rdamedia

338 UUS! KANDJA (K) TE[Sisukord](#)**Tuumikelement**

Väljal kirjeldatakse kandjat, millele väljaanne on salvestatud (helikassett, DVD-
ketas, CD-ROM, võrguväljaanne, mä lupulk vm).

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

|a kandja tüüp (K)

<http://www.rdaregistry.info/termList/RDACarrierType/?language=et>

|b kandja tüübi kood (K)

<http://www.loc.gov/standards/valuelist/rdacarrier.html>

|2 allikas (MK) siin väljal alati *rdacarrier*

|3 materjali täpsustus (MK)

Täpsustatakse see teaviku osa, mille kohta alamväljal **a** olev info käib. Kasutatakse siis, kui alamväljal **a** olev kandja kirjeldus ei hõlma kõiki teaviku osi.

NB! Alamväljade järjestus: |3,|a,|b,|2.

338 ## |aheliplaat|**b**sd|**2**rdacarrier

338 ## |ahelikassett|**b**ss|**2**rdacarrier

338 ## |aarvutiketas|**b**cd|**2**rdacarrier

338 ## |avõrguressurss|**b**cr|**2**rdacarrier

338 ## |amuu andmekandja|**b**cz|**2**rdacarrier (*nt USB mälu*pulk)

NÄITED

Audioraamat võrguteavikuna

336 ## |akõne|**b**spw|**2**rdacontent

337 ## |aarvutimeedium|**b**c|**2**rdamedia

338 ## |avõrguressurss|**b**cr|**2**rdacarrier

Audioraamat CD-l

336 ## |akõne|**b**spw|**2**rdacontent

337 ## |aaudio|**b**s|**2**rdamedia

338 ## |aheliplaat|**b**sd|**2**rdacarrier

Keeleõppematerjal kassetil

336 ## |akõne|**b**spw|**2**rdacontent

337 ## |aaudio|**b**s|**2**rdamedia

338 ## |ahelikassett|**b**ss|**2**rdacarrier

Loodushääled vinüülplaadil

336 ## |aheli|**b**snd|**2**rdacontent

337 ## |aaudio|**b**s|**2**rdamedia

338 ## |aheliplaat|**b**sd|**2**rdacarrier

Teavik koos eraldi märkimist vajava tekstilisaga

CD-ROM + raamat

338 ## |3CD-ROM|**a**arvutiketas|**b**cd|**2**rdacarrier

338 ## |3trükis|**a**köide|**b**nc|**2**rdacarrier

Vinüülplaat + leht

338 ## |3vinüülplaat|**a**heliplaat|**b**sd|**2**rdacarrier

338 ## |3trükis|**a**leht|**b**nb|**2**rdacarrier

CD + koodikaart

338 ## |3CD|**a**heliplaat|**b**sd|**2**rdacarrier

338 ## |3trükis|**a**kaart|**b**no|**2**rdacarrier

UUS! VÄLJAD 340,344,347[Sisukord](#)

Väljade täitmine ei ole kohustuslik, vajaduse otsustab katalogija. Seotud väljaga 300.

NB! Väljadel kasutada üksnes RDA registris leiduvaid termineid.

340 UUS! FÜÜSILISE KANDJA OMADUSED (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse ainult heliplaatide puhul eristamiseks šellak- ja vinüülplaate või kui kandja mõõdud erinevad tavapärastest.

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

|a materjal (K)

<https://www.rdaregistry.info/termList/RDAMaterial/?language=et>

|b mõõdud (K)

|2 allikas (MK)

NÄITED

300 ## 1 heliplaat 78 p/ (umbes 10 min) : |bmono ; |c25 cm

340 ## |ašellak|2rdamat

340 ## |b25 cm

300 ## 1 heliplaat 33 p/ (umbes 7 min) : |bstereo ; |c17,5 cm

340 ## |avinüül|2rdamat

340 ## |b17,5 cm

300 ## 1 CDS (8 min 17 s) : |bDDD ; |c8 cm

340 ## |b8 cm

344 UUS! HELI OMADUSED (K)[Sisukord](#)**Indikaatorid**

Määratlemata

Alamväljad

|a salvestustüüp (K) (analoogne, digitaalne)

<https://www.rdaregistry.info/termList/typeRec/?language=et>

|b salvestusmeedium (K) (magnetiline, optiline, magnetoptiline)

<https://www.rdaregistry.info/termList/recMedium/?language=et>

|c esituskiirus (K) (ainult heliplaadid - 45 p/ , 33 p/ , 78 p/)

|g taasesituskanalite konfiguratsioon (K) (mono, stereo, kvadro, surround)

<https://www.rdaregistry.info/termList/configPlayback/?language=et>

|h heli taasesituse eritunnus (K) (Dolby, dbx, LPCM, CX, NAB standard)

<https://www.rdaregistry.info/termList/specPlayback/?language=et>

|2 allikas (MK)

NÄITED

300 ## 1 heliplaat 78 p/ (umbes 10 min) : |bmono ; |c25 cm

344 ## |aanalogue|2rdatr

344 ## |bmagnetiline|2rdarm

344 ## |c78 p/

344 ## |gmono|2rdacpc

344 ## |hDolby|2rdaspc

344 ## |c45 p/|c33 p/

500 ## |aKiirus A-polel 45 p/, B-polel 33 p/

347 UUS! DIGITAALSE FAILI OMADUSED (K)[Sisukord](#)

Väljaande teksti, pildi, heli, video ja muud tüüpi andmete digitaalse kodeerimisega seotud tehnilised kirjeldused.

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

|a faili tüüp (K) (helifail, tekstifail, videofail, pildifail)

<http://www.rdaregistry.info/termList/fileType/?language=et>

|b failivorming (K) (MP3, WAV, PDF, Blu-ray, SACD)

|c faili suurus (K)

|d resolutsioon (K)

|2 allikas (MK)

NÄITED

347 ## |ahelifail|2rdaft

347 ## |bCD audio

347 ## |ahelifail|2rdaft

347 ## |bMP3

347 ## |avideofail|2rdaft

347 ## |bBlu-ray

347 ## |avideofail|2rdaft

347 ## |bDVD video

347 ## |atekstifail|2rdaft

347 ## |bPDF|bHTML|bEPUB

347 ## |apildifail|2rdaft

347 ## |bJPEG

347 ## |d3.1 megapikslit

347 ## |aandmefail|2rdaft

347 ## |bXML

440 SEERIAANDMED (K)[Sisukord](#)

Alates **18.02.2015** seeriaandmete välja 440 uute teavikute kataloogimisel **mitte kasutada!**
Kasutusel on ainult väli 490!

Vanemates kirjetes on andmed väljalt 440 #0 konverteeritud ümber väljale 490 0#.

490 SEERIAANDMED (K)[Sisukord](#)

Tuumikelemendid:

Seeria ja allseeria põhipealkiri

Seeria ja allseeria nummerdus

Andmeallikas:kogu teavik

Keel: nagu teavikus

Kasutatakse ainult araabia numbreid

I indikaator

0 ei ole seotud 8XX väljaga (Vt. Variant 1)

1 seeria on seotud väljaga 8XX (Vt. Variant 2)

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

|a seeriaandmed (K)

(pealkiri/pealkirjad, rööppealkiri, alapealkiri, täiendandmed, vastutusandmed, osa/köite numbrid ja pealkirjad)

|x ISSN (K)

- ISSN lisatakse, kui number on teada

- kui ISSN saadakse väljastpoolt teavikut, siis märgitakse see **nurksulgudesse**

- alati kontrollida registrist (Ctrl+g). Lisada ka, kui teistel köidetel on ISSN märgitud, aga sellel köitel puudub

- kui teavikus on vale ISSN, siis tehakse selle kohta märkus väljale 500

|y vale ISSN number (K)

|z tühistatud ISSN (K)

|v seeriasisene järjenumbr (K)

|3 materjali täpsustus (MK)

Variant 1. 490 0# (varasem 440)

- Täiendavalt välja 800/830 **ei tehta**

- Muutus varasemaga : väljal puudub skip ; puuduvad alamväljad **|n** ja **|p**.

- SKIPI tegemiseks vt. Varianti 2

- **NB!** SKIPI vajavad kõik võõrkeelsete artiklitega algavad pealkirjad

- **NB!** Seeria pealkirjale eelnevad kirjavahemärgid skipi väljal 830 ei nõua

Siia ei märgita:

- tüüppealkirjaga seeriaid (Kogutud teosed jms)
- seeriaid, millel on rööppealkirjad
- seeriaid, millel on täiendandmed
- seeriaid, millel on vastutusandmed
- seeriaid, mis algavad artiklitega

Kasutatakse:

- Lihtseeriade puhul
- Kui seeria vastab koondkirje olemasolul koondkirje väljale **130** või **245**
- Juhul, kui erinevus koondkirje väljadega **245/130** on ainult alamväljades |n ja |p, jäetakse need ära. Kasutatakse üksnes kirjemärgistust.

Variant 2. 490 1# (varasem 490)

Nõutav on seos väljadega 800/830.

Kasutatakse:

- tüüppealkirjaga seeriade puhul koos seeria vastutusandmetega. Väljale **830** märgitakse seeria ühtluspealkiri
- Kui lisaks seeria põhipealkirjale on teavikus toodud seeria rööppealkiri. Väli 490 sisaldab mõlemaid pealkirju (korrates alamvälja |a), väljale **830** märgitakse seeria ühtluspealkiri, mis vastab seeria koondkirje väljale **245|a** või **130|a**
- Seeriapealkirjade puhul, mis on teoses esitatud ekslikult või muul põhjusel teisiti kui antud seeria põhipealkiri
- Seeriapealkirjade puhul, mis algavad artikliga
- All- ja põhiseeria topeltnumeratsiooni korral. Siis korratakse 490 alamvälju |a ja |v all- ja põhiseeria alternatiivse numeratsiooni korral
- Üldpealkirjaga mitmekõiteliste teoste kirjeldamiseks, millele tehakse täiendkirje väljale **800**

NÄITED

490 0# |aСтраницы русской поэзии XVIII-XX в. в.

490 0# |aИностранные языки – интенсивно

490 0# |a Varraku audioraamat

490 1# |a Chronicles of ancient darkness / Michelle Paver ;|v1

800 #1 |a Paver, Michelle. |tChronicles of ancient darkness ;|v1

490 1# |a Looduse hääli =|aГолоса природы =|aWildlife voices

740 0# |aГолоса природы

740 0# |a Wildlife voices

830 #0 |a Looduse hääli

MÄRKUSEVÄLJAD[Sisukord](#)

Andmeallikas: mistahes allikas

Keel: eesti (originaalkataloogimisel), kopeerkataloogimisel võivad märkused jääda võõrkeelseteks.

Erineva sisuga märkused kirjutada eraldi reale.

500 ÜLDMÄRKUSED (K)[Sisukord](#)**Indikaatorid**

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

Üldmärkusteks võivad olla märkused:

- *Pealkirja kohta, näit. pealkirja erinevused bukletis ja karbi tagaküljel*
- *Autorite-esitajate kohta, näit. nimed on kirjutatud valesti*
- *Ilmumisanndmete ja daatumite kohta, näiteks lisatiraažide aastad*
- *Füüsilise kirjelduse kohta*
- *Lühendite, akronüümide avamine*
- *Täiendavad andmed teaviku kohta*
- *Erinevused sama väljaande erinevate tiraažide vahel*
- *Andmeallika või selle vaste kohta; kasutada vaid siis, kui kehtestatud andmeallikas on vigane või puudulike andmetega*
- *ja kõik muud märkused, mis ühegi ülaltoodud märkusetüübiga ei kattu, kuid on vajalikud kirjes esitada.*

NÄITED

500 ## |a Autori eesnimi kassetil ekslikult Jöelle, p.o. Joëlle

500 ## |aIMF = International Monetary Fund

500 ## |a Bukletis plaadil esindatud lindude lühikirjeldused

500 ## |a Saade oli eetris Vikerraadios ja Klassikaraadios

500 ## |a Plaadiümbrisel autorist ja tema teostest eesti, inglise, vene keeles

500 ## |a Tootjanumber juhendil: 5021290037052, tootjanumber karbil:
90037113

500 ## |a Esmakordselt ilmunud 1994 CD-l ja helikassetil

500 ## |a Plaadiümbrisel puuduvad andmed autorite kohta

500 ## |a Vastutusandmed võetud internetist kirjastaja kodulehelt

500 ## |a Osa tiraažist erineva kujundusega

502 VÄITEKIRJA MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Seotud Sierra püsipikkusvälja kirjeliigi koodiga:

t – RB üliõpilastööd

y – üliõpilastööd.

Märkus teadustöö iseloomu, kraadi ja ajamäärangu kohta.

Märkused, mis kajastavad kataloogitava teaviku suhet või seost autori varasemate teadustöödega lisatakse üldmärkuse väljale **500**.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad**|a** märkuse tekst (MK)**NÄITED****502 ## |a**Magistritöö: Eesti Muusikaakadeemia, 2009**502 ## |a**Diplomitöö**502 ## |a**Bakalaureusetöö**502 ## |a**Kaitstud dissertatsioonina: Tartu Ülikool, 2001**502 ## |a**Dissertatsioon: University of Lund, 2010

*Kui ei ole võimalik määratleda, millise kraadiga tegu, siis kasutada **Väitekiri** või **Dissertatsioon**.*

Ülikooli nimi märgitakse Eesti ülikoolide puhul eesti keeles, välisülikoolide nimed teaviku keeles.

**504 BIBLIOGRAAFIA JA REGISTRITE MÄRKUS (K)
TE/ER**[Sisukord](#)

Lühendeid mitte kasutada!

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad**|a** märkuse tekst (MK)**NÄIDE****504 ## |a**Tekstilisa sisaldab bibliograafiat**505 SISU MÄRKUS (K)**[Sisukord](#)

Tuumikelement: teavikus sisalduvate teoste pealkirjad

Kasutatakse, et avada teaviku sisu. RB-kirjes on sisu avamine kohustuslik, kasutades välju [245](#) või [505](#).

I indikaator

kuvateksti genereerimise määrang

0 kogu sisukord (välja nimetus ESTERis *Sisukord*)2 mittetäielik / osaline sisukord (välja nimetus ESTERis *Sisaldab ka*)**II indikaator**

sisukorra tasand

põhisisukord (Variant 1) kogu sisukorra märkus alamväljal **|a**0 laiendatud sisukord (Variant 2) koos alamväljadega **|t**, **|r** ja/või **|g**

Alamväljad

|a sisu märkus (MK) **NB!** Sõna „Sisu“ mitte kasutada!
 |t pealkiri (K)
 |r vastutusandmed (K)
 |g fraasikatkestaja (K)

Ühe ja sama autori teosed eraldatakse semikooloniga. Eri autorite teoste vahel on punkt. Sisukorra lühendamiseks võib eesnimed tuua initsiaalidena.

Kui väljalt 505 lähevad pealkirjad registrisse, siis artiklite eraldamiseks pealkirjades kasutame alamvälja |g. Bibkirje märke ja kirjavahemärke selle alamväljaga pealkirjast eraldada ei ole vaja.

Ühes kirjes sama pealkirja mitmelt väljalt topelt ei indekseerita, näit. kui 700 kasutada koos |t-ga, siis 505 pole seda pealkirja vaja eraldada alamväljaga |t. Vt. Variant 2.

Variant 1

Kogu sisukord alamväljal |a; ei kasutata alamvälju |t, |r ega |g.

Variant 1 puhul on sisukorrast võimalik otsida ainult sõnaotsinguga. Täpsema autori ja/või pealkirjaotsingu jaoks on vajalik autori-pealkirja täiendkirje väljal 700 |a ja |t. Kasutatakse ka juhul, kui teos(t)ele tehakse eelispealkiri väljal 700.

245 00 |aKonnalaulud = |bSongs of frogs and toads / |c[koostanud] Fred Jüssi, Riinu Rannap

505 0# |a1. Harilik kärnkonn = Bufo bufo = Common toad. 2. Harilik kärnkonn = Bufo bufo = Common toad. 3. Kõre = Bufo calamita = Natterjack. 4. Rohe-kärnkonn = Bufo viridis = Green toad. 5. Mudakonn = Pelobates fuscus = Common spadefoot. 6. Rohukonn = Rana temporaria = Common frog. [...]

245 10 |aAnton Hansen Tammsaare : |b[katkendeid teostest] = АНТОН ХАНСЕН Таммсааре : [отрывки из произведений]

505 0# |a1. Katkend näidendi "Juudit" III vaatuses / esit. A. Talvi, H. Mandri ; 2. Katkend romaani "Tõde ja õigus" I osa XVII peatükist / esit. T. Aav ; 3. Katkend romaani "Tõde ja õigus" I osa XXXVII peatükist / esit. A. Talvi ; 4. Katkend romaani "Tõde ja õigus" II osa XXXVIII peatükist / esit. A. Eskola (Maurus), M. Klooren (Indrek) ; 5. Katkend romaani "Tõde ja õigus" V osa XXX peatükist / esit. J. Järvet ; 6. Jutustus "Kuningas ja ööbik" / esit. V. Härm

700 12 |iKehastatud teos: |aTammsaare, A. H., |cpseudonüüm, |d1878-1940. |tJuudit. |kValimik

700 12 |iKehastatud teos: |aTammsaare, A. H., |cpseudonüüm, |d1878-1940. |tTõde ja õigus. |n1. osa. |kValimik

700 12 |iKehastatud teos: |aTammsaare, A. H., |cpseudonüüm, |d1878-1940. |tTõde ja õigus. |n2. osa. |kValimik

700 12 |iKehastatud teos: |aTammsaare, A. H., |cpseudonüüm, |d1878-1940. |tTõde ja õigus. |n5. osa. |kValimik

700 12 |iKehastatud teos: |aTammsaare, A. H., |cpseudonüüm, |d1878-1940. |tKuningas ja ööbik

Variant 2

Sisukorras kasutatakse alamvälju |t, |r ja |g.

245 10 |aValik luulet /|cJuhan Liiv

505 00 |g1.|tMets kohas ;|g2.|tLaulikutele ;|g3.|tMinu luule ;|g4. |tViimne võimalus ;|g5.|tTulen, tulen! ;|g6.|tKevade lähenemine ;|g7.|tHommik
Variant 2 puhul on pealkirju võimalik otsida pealkirja- ja sõnaregistrist. Ei seo omavahel registris autorit ja teose pealkirja. Sobib paremini ühe autori kogumike puhul. Seda varianti kasutatakse ka juhtudel, kui teos(t)ele pole vaja teha eelispealkirja.

Kui ei ole tegemist ühe autori kogumikuga, on autori(te) otsinguks vajalikud täiendkirjed väljal [700](#).

Artikliga algava pealkirja puhul kasutatakse alamvälja |t tähist artikli järel, inglise keele artikleid *a* ja *the* pole vaja eraldada:

505 00 |g1. Das|tDörfchen; |g2.|tWiderspruch;|g3. Der|t23. Psalm

Sisukorras kasutatavad lühendid:

anon. – anonüümne

esit. – esitab, esitavad

khk. - kihelkond

red. - redigeerinud, redaktsioon

tlk. – tõlkinud

исп. – исполняет, исполняют

пер.: - перевод

перераб.: – переработка

506 KASUTUSPIIRANGU MÄRKUS (K)**Sisukord****Indikaatorid**

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

506 ## |aLevitamiseks Baltimaades

506 ## |aAlla 16 eluaasta keelatud

Juurdepääsupiirangud märkida väljale 506 vaid siis, kui need on tegelikult kehtivad või kehtivuse kaotamisel ja kirjest eemaldamata jätmisel ei edastaks need kataloogi kasutajale vale sõnumit.

Kirje tuleb kataloogist varjata (kirjet mitte kustutada!), kui:

- väljaanne kuulub kohtuotsusest tulenevalt hävitamisele
- väljaanne korjatakse autori soovil turult kokku

NB! Seadusest tuleneva juurdepääsupiirangu korral kirjet kataloogis ei varjata. Kui lugeja eest on vaja kirjet varjata konfidentsiaalse informatsiooni vm kasutuspääsupiirangu tõttu, siis kasutada Sierra püsipikkusväljal kirjeliigi (BCODE3) koodi **n**.

Kirjese juurdepääsupiirangu märkimise näidis (kasutada, kui kirje on avalik):

Bibliokirje	Kirje liik (bcode3)	Märkus		
	- avalik	506 ## a Juurdepääs piiratud: Kaitseministeeriumis asutusesiseseks kasutamiseks kuni 01.01.2021. Alus: Avaliku teabe seadus § 35, lg. 1, p. 10		
Eksemplari-kirje	Asukoht	Kohaviit	Staatus	Märkused
	RR 3.k arhiivkogu	Ar/947	p - JUURDEPÄÄS PUUDUB	kuni 01.01.2021

508 LOOJATE JA TOOTJATE MÄRKUS (K)

[Sisukord](#)

Väljale märgitakse teaviku loomise eest vastutavad tegijad (nii üksikisikud kui kollektiivautorid), kellel on olnud teaviku või teose valmimisel osaline roll. Siia ei märgita tehnilist ja abistavat rolli kandnud tegijaid (assistendid, insenerid, monteerijad jms). Erinevate tegijarühmade vahele pannakse semikoolon.

Kui ühes rollis on palju tegijaid, siis välisteavikute puhul kehtib nn. kolme reegel, mille järgi võetakse kolm esimest ning ülejäänud jäävad kirjese märkimata. See reegel ei kehti RB puhul.

Väljale märgitakse nimed nii, nagu teavikus, k.a kirillitsa. Väljal 700 kasutatakse transkribeeritud ja normitud nimekujusid. Sissejuhatav fraas eesti keeles.

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

508 ## |a Helirežissöör Meelis Michelson; karikatuur: Urmas Nemvalts; kujundus: Enno Piir; taustamuusika: Frank Mills

508 ## |a Kujundaja Regina Kari

508 ## |a Fotod: Harri Rospu

508 ## |a Kujundus: Э. Сидорова, В. Зерзеле; fotod: М. Голубояринов, Г. Семенов, Д. Лекай, В. Потапов, А. Федечко, А. Терляков, Я. Кор

508 ## |a Helindaja: Digiread

511 OSALEJATE JA ESITAJATE MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Algab eestikeelse sissejuhatava fraasiga (Esitaja:, Esitajad:, Loeb ...).
Nimed kirjutatakse nii nagu teavikus, k.a kirillitsa; eesnimed kas välja kirjutatult või initsiaalina. Väljal 700 kasutatakse transkribeeritud ja normitud nimekujusid.

Võib välja tuua kõik või osa esitajaid.

I indikaator

0 kuvateksti ei genereerita

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

Ja sisu märkus (MK)

NÄITED

511 0# |a Esitaja: Tõnu Aav

511 0# |a Esitajad: Tiina Rebane, Aare Toikka, Aarne Mägi, Rein Kirss, Marika Vaarik-Soo

511 0# |a Loeb Ants Lauter

511 0# |a Esitajad: Всеволод Якут (1-8), Александр Филиппенко (9-13), Наталья Вилькина (14-20)

700 1# |aJakut, Vsevolod, |eesitaja

700 1# |aFilippenko, Aleksandr, |d1944- |eesitaja

700 1# |aVilkina, Natalja, |eesitaja

516 MÄRKUS ELEKTROONILISE TEAVIKU TÜÜBI KOHTA (K)[Sisukord](#)

Varasemalt kasutati välja võrguväljaande vormingute ja mahu märkimiseks.
Nt. Võrgumonograafia (11,5 MB, 500 lehekülge).

Alates 01.04.2017 välja ei kasutata!

- Vormingud ja pdf-i faililehtede arv märkida väljale 300.
- Faili suurust kirjesse mitte märkida

518 SALVESTAMISE AEG JA KOHT (K)[Sisukord](#)

Salvestamise aeg märgitakse koodi kujul ka väljale 033.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

Ja märkuse tekst (MK)

NÄITED**518 ## |a**Salvestatud 2007-2008 Eesti Rahvusringhäälingus**518 ## |a**"VAT muinasjutt" oli Raadio 2 eetris aastatel 1993-1995**520 KOKKUVÖTTE, ANNOTATSIOONI MÄRKUS (K)**[Sisukord](#)

Vaba kasutusega.

Sisu kokkuvõtte või annotatsioon märkida kirjesse vaid sel juhul, kui teistest kirjeldavatest väljadest ei ilmne, millega on tegemist.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad**|a** märkuse tekst (MK)**|b** märkuse teksti laiendus (MK)**NÄIDE****520 ## |a**Vaheldumisi laulud ja intervjuud**525 KAASANDE VÕI LISA MÄRKUS (K)**[Sisukord](#)

Märkus tehakse põhiväljaandele (ird)lisa kohta. Kui lisa kataloogitakse koos põhiväljaandega ja lisa(de)le või komplekti eri osadele ei tehta eraldi kirjet, kuid soovitakse lisa pealkiri otsitavaks teha, võib sellele teha täiendkirje väljal 740.

Iseseisva kirje saanud lisade puhul tekitatakse seos välja 770 kaudu. Sel juhul välja 525 üldjuhul ei kasutata.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad**|a** märkuse tekst (MK)**NÄITED****Ei ole eraldi lisa kirjet, märkus irdlisale väljal 525**245 00 **|a***Hans Hases Lieder für den Kindergarten*300 ## **|a**1 CD (68 min 14 s) + **|e**1 voldik + 1 raamat (244 lehekülge)**525 ## |a**Lisa: raamat "Schnupperangebot : Deutsch als Fremdsprache im Kindergarten"740 0# **|a***Schnupperangebot : Deutsch als Fremdsprache im Kindergarten***Näide põhiväljaande kirjele ja eraldi lisa kirjele (välja 525 ei täideta)**

Põhiväljaanne on raamat

245 00 **|a***Planet Plus* : **|b***Deutsch für Jugendliche, Kursbuch*770 0# **|i***Suplement (teos)* : **|t***Planet Plus : Deutsch für Jugendliche : Audio-CD-s zum Kurs- und Arbeitsbuch*. **|h**3 CD-d **|wb**[...]

Lisaväljaanne on helisalvestis

245 00 |aPlanet Plus : Deutsch für Jugendliche : Audio-CD-s zum Kurs- und Arbeitsbuch

772 0# |iSuplement teosele: |tPlanet Plus : |bDeutsch für Jugendliche, Kursbuch |z9783190117789 |wb[...]

530 TÄIENDAVA KANDJA MÄRKUS (K)

[Sisukord](#)

Seotud väljadega [776](#) ja [856](#). Märkust kasutatakse, kui väljaanne on ilmunud või reprodutseeritud erinevatel kandjatel. Kasutada vaid keerulisemate seoste kirjeldamiseks. Võimalusel eelistada välja 776 alamvälja |i.

NB! Kui audioraamatu puhul ei õnnestu kindlaks teha seost konkreetse kirjastuse trükisega, siis välja 776 mitte täita.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

530 ## |aIlmunud ka trükisena

530 ## |aKättesaadav ka digiteerituna

245 10 |aPipi - maailma tugevaim tüdruk

300 ## |a1 CD [...]

530 ## |aIlmunud ka helikassetil Väli 530 pole vajalik, kuna märkus tehakse välja 776 alamväljale |i

776 0# |iHelikassett: |tPipi - maailma tugevaim tüdruk |wb21671862

533 ELEKTRONILISE REPRODUKTSIOONI MÄRKUS (K)

[Sisukord](#)

Seotud väljaga [856](#).

Märkus lisatakse **ainult siis**, kui teose erinevatele kehastustele (nt. lisandub digitaalne koopia) tehakse üks kirje.

Kui teavik on digiteeritud erinevates raamatukogudes, siis korratakse välja 533 ja lisatakse märkuse väljale ka vastava reproduktsiooni standardnumber.

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

|a koopia tüüp (elektrooniline reproduktsioon) (MK)

|b kopeerimise koht (K)

|c koopia valmistaja (K)

|d koopia valmimise aeg (K)

|e koopia füüsiline kirjeldus (MK)

|n märkus (K) (originaali omanik, tellija jne)

NÄIDE

533 ## |aElektrooniline reproduktsioon. |bTallinn : |cEesti Rahvusraamatukogu, |d2020

534 ALGUPÄRANDI MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Märkus originaalväljaande kohta. Nõutav sissejuhatav fraas.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

- |p sissejuhatav fraas (MK)
- |a algupärandi pealdis (MK)
- |t algupärandi pealkiri (MK)
- |c algupärandi ilmumisandmed (MK)
- |e originaali füüsiline kirjeldus (MK)
- |n märkus (K)
- |f algupärandi seeriaandmed (K)
- |z ISBN (K)
- |o muu identifitseeriv number (K)

NÄITED

534 ## |pIlmunud trükistena: |cEesti Keele Instituut ; Helsinki : Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 2003. |z9985-79-001-4 (köites). |z9985790022 (1. kd.). |z9985790030 (2. kd.)

534 ## |pIlmunud trükisena: |cTallinn : Pegasus, 2017

534 ## |pHelisalvestis raamatust: |aMade, Tiit. |tAjad amused. - |cTallinn : Tiit Made, 2022

Algupärandi andmetega ei pea igal võimalusel kirjet koormama.

538 SÜSTEEMINÕUETE JA JUURDEPÄÄSU MÄRKUS (K)[Sisukord](#)

Välja täitmine soovitatav, peamiselt eripärase riist- või tarkvara või operatsioonisüsteemi esiletoomiseks. Kui juurdepääs dokumendile toimub näiteks kodulehekülje kaudu, siis tuleb teha vastav märkus.

Soovitatavad punktid süsteemi nõuete määramiseks:

- protsessor (Mhz)
- operatsioonisüsteem (Windows 11)
- töömälu (alates 16 MB RAM)
- graafikakaart (alates 800x600 pikselit)
- lisaseadmed ja programmid
- juurdepääsuviis juhul, kui tegemist on eripärase näitajaga

Soovitav andmete esitamise järjekord:

- arvuti(te) nimi, mudel ja/või number
- mälumaht
- operatsioonisüsteemid
- tarkvaranõuded (k.a. programmeerimiskeel)
- välisseadmed
- riistvara modifikatsioonid

Algab fraasiga „Süsteeminõuded:“

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

538 ## |aSüsteeminõuded: DVD-mängija *(kui ei ole enesestmõistetav, näiteks DVD AUDIO puhul)*

538 ## |aSüsteeminõuded: SACD- või CD-mängija

538 ## |aSüsteeminõuded: Hybrid compact disc-, SACD- või CD-mängija

538 ## |aSüsteeminõuded: videote vaatamiseks Flash Player alates versioonist 8.0

542 VÄLJAANDE AUTORIOIGUSTEGA SEOTUD INFO (K) [Sisukord](#)

Väljale märgitakse teose autoriõigusega seotud info. Eialgu täidab välja RR märkides väljale vaid vabakasutusega (i.k. Public Domain Mark) seotud staatus, mis on teatavaks saanud hoolika otsingu tulemusel.

Vajaduse korral vt juhendit [Raamatu MARC21](#).

546 KEELEMÄRKUS (K)

[Sisukord](#)

Seotud keelekoodidega väljal [041](#)

Eri grupid eristatakse punkt-tühik-kriipsuga.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

546 ## |a Esitus eesti ja inglise keeles

546 ## |a Tekst soome, inglise ja taani keeles

547 LEIDUMUSE MÄRKUS (K)**Sisukord**

Seotud Sierra püsipikkusväljadega:

- kirje liik = r
- asukohakood = xx (ESTERis ei leidu)
- väljale 866 lisatakse märkus: RAHVUSTEAVIK, PUUDUB ESTERI RAAMATUKOGUDES

Kasutatakse RB kirjetes, et näidata auvise leidumust väljaspool ELNET Konsortsiumi raamatukogusid. Märkus sisaldab:

1. allikat, mille põhjal on kirje tehtud, kui leidumus Eestis puudub täiesti
2. andmeid originaali leidumusest
3. leidumuse andmeid veel trükis ilmumata või ilmunud RB väljaannetest

Leidumuse täienemisel ELNETi raamatukogudega märkus muuta või kustutada (samuti püsipikkusväljal kirje liik ja kustutada väli 866).

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

547 ## |a Originaal leidub: ...

547 ## |a Allikas: ...

580 LINGITUD KIRJE MÄRKUS (K)**Sisukord**

Tehakse lisa kirjesse põhiväljaande kohta või täpsustamata seosega kaasande kohta, kui viimasele on tehtud eraldi kirje. Seotud väljaga [772](#) ja [787](#). Nõutav vastastikune seos kirjete vahel.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED

Kui lisa on saanud eraldi kirje, näidatakse seosed välja 772 kaudu. Märkust 580 väljale üldjuhul ei tehta.

Põhiväljaande kirje (raamat):

245 10 |aBerliner Platz. |n1, |pLehr- und Arbeitsbuch. |n1 : |bDeutsch im Alltag für Erwachsene : Niveau A1

770 0# |iSuplement (teos): |tBerliner Platz. |n1, Neu, |pCD zum Lehrbuchteil 1, 2. |h2 CD-d |wb28864530

Lisa kirje (CD-d):

245 00 |aBerliner Platz. |n1, Neu, |pCD zum Lehrbuchteil 1, 2 : |bDeutsch im Alltag : [Niveau] A1

772 0# |iSuplement teosele: |aLemcke, Christiane, |eautor. |tBerliner Platz. |n1, |pLehr- und Arbeitsbuch. |n1. |h1 raamat |wb23149929

Täpsustamata seosega kaasande puhul näidatakse seosed välja 787 kaudu. Märkus väljal 580.

CD:

245 10 |aE nagu Eesti : |beesti keele õpik algajaile

580 ## |aEraldi turustatav CD, moodustab komplekti samanimelise trükisega

787 1# |tE nagu Eesti |z9985711114 |wb13147687

Trükis:

245 10 |aE nagu Eesti : |beesti keele õpik algajaile

580 ## |aÕpiku juurde kuuluv CD turustatav ka eraldi

787 1# |tE nagu Eesti. |h1 CD |wb4347634x

586 AUTASUMÄRKUS (K)

[Sisukord](#)

NB! Autasumärkuse asemel või sellele lisaks on soovitatav teha täiendkirje väljal 740.

NB! Ilukirjanduse puhul kasutatakse märkust trükitud ja e-raamatu kirjes. Audioraamatu kirjes märkust mitte kasutada, v.a juhul, kui audioraamat ise on saanud autasu.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

588 KIRJELDATAVA ÜKSUSE MÄRKUS (K)

[Sisukord](#)

Märkus tehakse kirjeldamise aluse ja hilisemate täienduste kohta. Märkust peab kasutama, kui põhipealkiri on võetud väljastpoolt andmeallikaid.

Võrguteaviku puhul on **kohustuslik** märkida võrguväljaande põhipealkirja ja editsiooniandmete allikas.

Kirjel peab olema ka märkus kuupäevaga – kirjeldamise seis.

See märkus peab olema alati esimesel kohal, enne teisi üldmärke.

Kirjes kajastub alati viimane seis, seega iga kord kui kirjet kontrollitakse või parandatakse, uuendatakse ka kirjeldamise seisu kuupäeva.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a märkuse tekst (MK)

NÄITED**588 ## |a**Pealkiri võetud tiitelkuvalt (kirjeldatud 26.05.2022)**588 ## |a**Pealkiri võetud kirjastuse kodulehelt**588 ## |a**Pealkiri võetud levitaja kodulehelt (kirjeldatud 28.04.2023)**588 ## |a**Pealkiri lisatud kataloogija poolt**588 ## |a**Kirje tehtud ümbrise põhjal (*kasutada leidumusega kirje puhul, kui on olemas näiteks teaviku tekstilisa*)**MÄRKSÕNAVÄLJAD**[Sisukord](#)**600 MÄRKSÕNA – ISIKUNIMI (K)**
(tema kohta, personaalia)[Sisukord](#)**I indikaator**

- 0 märksõna esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 märksõna esimeseks elemendiks perekonnanimi
- 3 märksõna esimeseks elemendiks suguvõsanimi

II indikaator

- 4 märksõna allikas määratlemata

Alamväljad

- |a isikunimi (MK)
  - |b numeratsioon (MK)
  - |c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (K)
  - |d daatumid (MK)
  - |e roll (K)
  - |t teose pealkiri (MK)
- NB! Alamväljal **|t** jätta pealkirja algusest ära artikkel
- |n teose osa number (K)
  - |p teose osa pealkiri (K)
  - |g mitmesugust informatsiooni (MK)

NB! Kui alamväli **|d** lõpeb avatud daatumiga (kirjavahemärgiga), siis sellele järgneva alamvälja **|e** ees pole koma või **|t** ees pole punkti.

NÄITED100 1# **|a**Kangro, Bernard, **|d**1910-1994, **|e**autor245 10 **|a**Kirjad romaanist : **|b**31 kirja aastaist 1966-1977 / **|c**Bernard Kangro,
Karl Ristikivi**600** 14 **|a**Kangro, Bernard, **|d**1910-1994**600** 14 **|a**Ristikivi, Karl, **|d**1912-1977700 1# **|a**Ristikivi, Karl, **|d**1912-1977, **|e**autor

600 04 |aAleksander|cSuur,|cMakedoonia kuningas,|d356-323 e.Kr.
600 34 |aKrusenstern,|csuguvõsa

Teose kohta

600 14 |aTammsaare, A. H.,|cpseudonüüm,|d1870-1940.|tTõde ja õigus.|n3.
osa,|pIndrek
600 14 |aBlok, Aleksandr,|d1880-1921.|tНезнакомка

Teose pealkiri kirjutatakse originaali keeles ja tähestikus, kui on võimalik. Ainult juhul, kui teose originaalpealkirja pole võimalik tuvastada, märgitakse pealkiri käsitluse keeles. Vene autorite puhul kirjutatakse nimi ladina tähtedega, teose venekeelne pealkiri kirillitsas.

610 MÄRKSÕNA – KOLLEKTIIVI NIMI (selle kohta) (K) [Sisukord](#)

I indikaator

- 1 märksõna esimeseks elemendiks võimupiirkonna nimi
- 2 märksõna esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

- 4 allikas määratlemata

Alamväljad

- |a kollektiivi nimi või võimupiirkonna nimi (MK)
- |b allüksuse nimi (K)

NÄITED

- 610 14** |aEesti.|bRiigikogu
610 24 |aÜhinenud Rahvaste Organisatsioon
610 24 |aÜhinenud Rahvaste Organisatsioon.|bPagulaste Ülemkomissar

611 MÄRKSÕNA - AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (K) [Sisukord](#) (selle kohta)

Lisaks võib ürituse nime tuua täiendkirje väljal [711](#), mis läheb autoriotsingusse. Seda tehakse vajaduse korral.

I indikaator

- 2 märksõna esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

- 4 allikas määratlemata

Alamväljad

- |a ajutise kollektiivi nimi (MK)
- |c toimumiskoht (MK)
- |d toimumisaeg (MK)
- |e allüksus (K)
- |n järjenumbr (K)

NÄITED

611 24 |aThings can be different, kultuuride mess|d(2003 :|cTallinn)

611 24 |aTaliolümpiamängud|n(18 :|d1998 :|cNagano)

611 24 |aEurovisiooni lauluvõistlus|d(2006 :|cAteena)

711 2# |aEurovision Song Contest|d(2006 :|cAteena)

**630 MÄRKSÕNA – ANONÜÜMSE (AUTORITA) TEOSE
EELISPEALKIRI (selle kohta) (K)**

[Sisukord](#)

Eelispalkirja kasutatakse märksõnastamisel, kui teavik käsitleb mingit anonüümset teost.

Vt. ka juhendit [Anonüümsete teoste ühtluspealkirjad](#).

I indikaator

0-9 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

II indikaator

4 allikas määratlemata

Alamväljad

|a eelispalkiri (MK)

|n teose osa number (K)

|p teose osa pealkiri (K)

|d lepingu allakirjutamise aasta (K)

|l teose keel (*kasutada juhul, kui kirjeldatav teavik räägib mingist konkreetsest väljaandest või tõlkest mingisse keelde*) (MK)

NÄITED

630 04 |aBeowulf

245 00 |aViis Moosese raamatut.|n2. osa /|cpühakirja loeb ja selgitab Aare Kimmel

630 04 |aPiibel.|pVana Testament.|pMoosese raamatud

Ilma |d-ta lisatakse muude ühtluspealkirjade aastaarve eristamise mõttes

630 04 |aEesti Vabariigi põhiseadus (1938)

630 04 |aEesti Vabariigi põhiseadus (1992)

648 AJAMÄRKSÕNA (K)

[Sisukord](#)

Märgitakse **ainult siis** kui teavikus on käsitletud teatud ajavahemikke. *Ajamärksõnadena käsitame ainult aastaarvudega väljendatud ajavahemikke ja sajandite numbreid. Aastaarve sisaldavad ajaloosündmuste nimed (1905.-1907. a. revolutsioon) ja sõnalised ajalooperioodid (keskaeg) paneme väljale 650.*

I indikaator

määratlemata

II indikaator4 sajandid, pooled ja ajavahemikud, mis on toodud EMS-is;
kümnedid (võib vabalt moodustada)**Alamväljad**

|a märksõna

|0 EMSi identifikaator

NÄITED**648** #4 |a20. saj. 2. pool|0<https://ems.elnet.ee/id/EMS025567>**648** #4 |a1990-ndad|0<https://ems.elnet.ee/id/EMS007734>**650 TEEMAMÄRKÕNA EMS-ist (K)**[Sisukord](#)**I indikaator**

määratlemata

II indikaator

4 allikaks EMS

Alamväljad

|a märksõna

|0 EMSi identifikaator

NÄITED**650** #4 |aeeesti|0<https://ems.elnet.ee/id/EMS174969>**650** #4 |asaksa keel|0<https://ems.elnet.ee/id/EMS002838>**650** #4 |ahääldus|0<https://ems.elnet.ee/id/EMS010212>**650** #4 |adelfiinid (zooloogia)|0<https://ems.elnet.ee/id/EMS012580>**651 KOHAMÄRKÕNA (K)**[Sisukord](#)**I indikaator**

määratlemata

II indikaator

4 koha- ja haldusüksuste nimed, allikaks EMS

Alamväljad

|a märksõna

|0 EMSi identifikaator

NÄITED**651** #4 |aEesti (riik)|0https://ems.elnet.ee/id/EMS131705**651** #4 |aMatsalu|0https://ems.elnet.ee/id/EMS134328**651** #4 |aAmeerika Ühendriigid|0https://ems.elnet.ee/id/EMS131674**655 VORMIMÄRKÕNA (K)**[Sisukord](#)**I indikaator**

määratlemata

II indikaator

4 allikaks EMS

Alamväljad

|a märksõna

|0 EMSi identifikaator

NÄITED**655** #4 |aheliraamatud (vormimärksõna)|0https://ems.elnet.ee/id/EMS014928**655** #4 |akuuldemängud (vormimärksõna)|0https://ems.elnet.ee/id/EMS009176**693 LISAMÄRKÕNA (EMS-is mitteleiduv) (K)**[Sisukord](#)

EMS-is mitteleiduva märksõna jaoks kasutavad (**alates 20.12.2023**) kõik ELNETi raamatukogud lisamärksõnavälja 693

I indikaator

määratlemata

II indikaator

määratlemata

NÄIDE:

693##|aShibori

700 TÄIENDKIRJE – ISIKUNIMI (K)[Sisukord](#)

Kontrollida nimepealdisi registrist. Võimalusel kasutada normitud nimekuju. Iga roll eraldi realt.

Väljale 700 märgitakse kõik isikud (v.a. väljal **100** juba märgitud), kelle nimed esinevad kirjes vastutusandmetena. **RDAs lisandub roll autor.**

Seotud väljadega [245](#), [505](#), [508](#), [511](#).

I indikaator

0 pealdise esimeseks elemendiks eesnimi

1 pealdise esimeseks elemendiks perekonnanimi

II indikaator

mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad
 2 analüütiline täiendkirje (*tegija on seotud vaid osaga teavikust ja nimele ning nimega kaasaskäivaile eludaatumeile järgneb alati pealkiri alamväljal |t*)

Alamväljad

|a isiku nimi (MK)
 |b numeratsioon (MK)
 |c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (K)
 |d daatumid (MK)
 |e tegija funktsioon e. rollinimetus (K) **Kasuta** [Rollid täiendkirjetes](#)
 |t teose pealkiri (MK)

NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel

|k märged: Valik, Valimik, Katkendid
 |l teose keel (MK)
 |g (otsitav) lisainformatsioon (sulgudes) (MK)

(nt. täiendav pealkiri originaalkeeles)

|n teose osa number (K)
 |p teose osa pealkiri (K)
 |i teave seose kohta (K)

(nt. seos teise teosega, teise väljendusega jne.)

|0 normikirje number või standardnumber (K) (süsteem genereerib)

NB! Analüütilise täiendkirjendkirje puhul (700 12) ei märgita tegija funktsiooni (|e), v.a *helilooja*

NB! Kui alamväli |d lõpeb avatud daatumiga (kirjavahemärgiga):

- sellele järgneva alamvälja |e ees pole koma
- kui alamväli |e puudub, siis alamvälja |t ees pole punkti

NÄITED

700 1# |aBlair, Isla, |eesitaja

700 0# |aWedru, |cpseudonüüm, |eesitaja

700 1# |aAoui, Elisabeth, |ehelirežissöör

700 1# |aKivirähk, Andrus, |d1970- |eautor

700 12 |iPõhineb teosel: |aKivirähk, Andrus, |d1970- |tRehepapp

Analüütilistes täiendkirjetes lisatakse seosed alamväljale |i:

- 1) mitut teost sisaldavate kogumike puhul teose või väljenduse (ehk tõlke) seos kehastusega (ehk väljaandega):

<https://www.rdaregistry.info/Elements/m/?language=et>

NB! Täiendkirjes märgitakse teose pealkiri **eelispalkirja** vormis

|iKehastatud teos:

700 12 |iKehastatud teos: |aAspe, Elisabeth, |d1860-1927. |tAastate pärast

|iKehastatud väljendus:

700 12 |iKehastatud väljendus: |aDickens, Charles, |d1812-1870.

|tLife and adventures of Nicholas Nickleby. |nChapters I-XV. |lVene keeles

2) teose seos selle alusteosega:

<https://www.rdaregistry.info/Elements/w/?language=et>

- |i Raadioversioon teosest:
- |i Dramatiseering teosest:
- |i Stsenariumi aluseks olev teos:
- |i Raadiostsenariumi aluseks olev teos:
- |i Adapteeritud teosest:
- |i Põhineb teosel:
- |i Inspireeritud teosest:

710 TÄIENDKIRJE – KOLLEKTIIVI NIMI (K)

[Sisukord](#)

Väljale 710 märgitakse kõik kollektiivautorid, kelle nimed esinevad kirjes vastutusandmetena. Seotud väljadega [245](#), [490](#), [505](#), [508](#) ja [511](#). Võimalusel kasutada normitud nimekuju. Venekeelne kollektiivi nimi esitatakse kirillitsas vastavalt reeglitele.

Vt. ka [Kollektiivide pealdised](#)

I indikaator

- 1 pealdise esimeseks elemendiks võimupiirkonna nimi
- 2 pealdise esimeseks elemendiks nimi otsejärjestuses / pärijärjestuses

II indikaator

- # mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad
- 2 analüütiline täiendkirje

Alamväljad

- |a kollektiivi nimi (MK)
- |b allüksuse või asutuse konverentsi nimi (K)
- |n asutuse konverentsi järjenumbr (K)
- |d asutuse konverentsi toimumise aeg (K)
- |c asutuse konverentsi toimumise koht (MK)
- |t teose pealkiri (MK)
NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel
- |n teose osa number (K)
- |p teose osa pealkiri (K)
- |e tegija funktsioon e. rollinimetuse (K)

Kasuta [Rollid täiendkirjetes](#)

Kollektiivide puhul võib täpsustavad märkused kollektiivi tüübi, asukoha, tegevusala vms. kohta lisada nime järel sulgudes. Täpsustajad on alati kataloogimiskeeles.

NÄITED

- 710 2# |aA&A Lingua (tõlkebüroo)
- 710 2# |aNoorus (segakoor), |eesitaja
- 710 2# |aVanemuine (teater). |bNäitlejad, |eesitaja
- 710 2# |aМариинский театр (Peterburi), |eesitaja
- 710 2# |aTartu Ülikool. |bRaamatukogu. |bJätkuseminar |d(1996 : |cTartu)

711 TÄIENDKIRJE – AJUTISE KOLLEKTIIVI NIMI (K) [Sisukord](#)

Festivali, konkursi, konverentsi jne. nimetus. Ürituse nimi tuuakse originaali keeles, toimumiskoht sulgudes eesti keeles.

I indikaator

2 pealdise esimeseks elemendiks nimi pärijärjestuses

II indikaator

mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad

2 analüütiline täiendkirje

Alamväljad

|a ajutise kollektiivi nimi (MK)

|n järjenumbr (K)

|c toimumiskoht (MK)

|d toimumisaeg (MK)

NÄITED

711 2# |aEurovision Song Contest|d(2006 :|cAteena)

711 2# |aESTO, ülemaailmsed Eesti päevad|n(7 :|d1996 :|cStockholm, Tallinn)

730 TÄIENDKIRJE – ANONÜÜMSE (AUTORITA) TEOSE EELISPEALKIRI (K) [Sisukord](#)

Kogumikus sisalduvate anonüümsete teoste eelispalkirjad.
Vt. ka juhend [Anonüümsete teoste ühtluspalkirjad](#).

I indikaator

0-9 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

II indikaator

mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad

2 analüütiline täiendkirje (*näit. pealkirjad väljalt 505*)

Alamväljad

|a eelispalkiri (MK)

|k vorm (Katkendid, Valik, Valimik jne.) (K)

|l teose keel (MK)

|n teose osa number (K)

|p teose osa pealkiri (K)

|i teave seose kohta (K)

(*Nt. seos teise teosega, teise väljendusega jne.*)

(Kehastatud teos:, Adapteeritud teosest: jne.)

|0 normikirje number või standardnumber (K) - süsteem genereerib

NÄITED

730 0# |iLasteversioon teosest: |aPiibel

730 02 |aPiibel. |bUus Testament. |bLuuka evangeelium

730 02 |aKalevipoeg. |iEesti keeles

740 TÄIENDKIRJE – PEALKIRI (K)[Sisukord](#)

Vabama kasutusega väli täiendkirje tegemiseks pealkirjale. Siin esinev pealkirja kuju ei pea olema toodud mujal kirjes.

Kasutatakse:

teose pealkirja esitamiseks pealkirjaregistris;

skippi vajavatele pealkirjadele täiendkirjete tegemine, mis muidu on kirjes seda mittevõimaldavatel väljadel (näit. 246);

kokkuleppeliselt ka muuks otstarbeks, näit. ajakirjaga koos tulnud

helisalvestiste üksiknumbrite väljatoomiseks, auhindade märkimiseks, erinevate kogumite jms. moodustamiseks.

I indikaator

0-9 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

II indikaator

mitteanalüütiline täiendkirje või andmed puuduvad

2 analüütiline täiendkirje

Alamväljad

|a pealkiri ; kokkuleppeline pealkiri (MK)

|n osa/jaotise number (K)

|p osa/jaotise nimetus (K)

NÄITED

740 0# |aIHTEK eelkataloogi kogumi moodustamiseks

740 4# |aDie Sprachstarken. |n4

245 10 |aMaailma parim küla : |bUrmast Vadi kuuldemäng

500 ## |aLisa ajakirjale: Teater. Muusika. Kino (2009, nr. 4)

740 0# |aTeater. Muusika. Kino. Lisad

Auhindade välja toomiseks lisada välja ette fraas **Auhind**

740 0# |aAuhind: Betti Alveri kirjandusauhind, 2006

752 TÄIENDKIRJE – HIERARHILINE KOHANIMI (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse siis, kui teose ilmumiskoht väljal [264](#) ei ole esitatud tänapäeval tuntud ja kasutataval kujul või kui on vaja koostada statistikat maakondade kaupa, samuti juhul, kui on vaja näidata ilmumiskohta hierarhias riigi, maakonnaga, provintsi, osariigiga.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a riik (K)
|b osariik, provints (MK)
|c maakond (K)
|d linn (MK)
|f linnaosa (K)

NÄITED

264 ## |aРигь :|bZonophone,|c[1908?]

752 ## |dRiia

752 ## |cHarjumaa|dViimsi

LINGIVÄLJAD[Sisukord](#)

Kirjemärgistus:

- pealdise ja pealkirja vahel punkt
- alamvälja |z ees punkti ei ole. Standardnumber kirjutada **kriipsukesteta**
- alamvälja |w ees punkti ei ole

770 LINK – PÕHIVÄLJAANDELT LISALE (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse põhiväljaande kirjes irdlisade puhul, mis on saanud eraldi kirje. Kui lisal puudub eraldi kirje ja seda kirjeldatakse põhiväljaande kirjes, võib kasutada märkust väljal [525](#).

Nõutav vastastikune seos kirjete vahel.

I indikaator

0 kuvatakse märkus
1 märkust ei kuvata (märkus väljal 525)

II indikaator

kuvatekst kataloogis: Lisa
8 kuvateksti ei genereerita

Alamväljad

|i kuvatav tekst (K)
Alamvälja |i täitmiseks kasuta fraasi: |iSuplement (teos):
|a põhikirje pealdis (väljad 1XX) (MK)
|t pealkiri (MK)
NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel
|.|h füüsiline kirjeldus (MK)
|z ISBN (K)
|w kirje kontrollnumber (K)

NÄITED

Põhiväljanne on ajakiri:

245 10 |aDirector ; |bInseneria / |cTurundusproff OÜ

770 0# |iSuplement (teos): |aGoldstein, Noah J. |tJah! : veenmisteaduse 50 saladust. |h1 CD |wb24480137

772 LINK – LISALT PÕHIVÄLJAANDELE (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse irdlisade puhul, mis on saanud eraldi kirje. Lisaks märkust põhiväljaande kohta väljale 580 ei ole vaja lisada. Nõutav vastastikune seos kirjete vahel.

I indikaator

0 kuvatakse märkus
1 märkust ei kuvata

II indikaator

kuvatekst kataloogis: Põhiväljaanne
8 kuvateksti ei genereerita

Alamväljad

|i kuvatav tekst (K)
Alamvälja |i täitmiseks kasuta fraasi: |iSuplement teosele:
|a põhikirje pealdis (väljad 1XX) (MK)
|t pealkiri (MK)
NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel
~~|c täpsustus (MK)~~
|. |h füüsiline kirjeldus (MK)
|g väljaande seoseandmed (K)
|z ISBN (K)
|x ISSN (MK)
|w kirje kontrollnumber (K)

NÄITED

Lisa on CD:

245 10 |aJah! : |bveenmisteaduse 50 saladust

772 0# |iSuplement teosele: |tDirector (ajakiri). |g2001- |x1736-5449 |wb15193147

776 LINK – TÄIENDA VALE KANDJALE (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse, kui väljaanne on ilmunud või on reprodutseeritud erinevatel kandjatel. Seotud väljaga [530](#). Soovitav on selle asemel kasutada 776 alamvälja |i.

I indikaator

0 kuvatakse märkus (ei ole märkust väljal 530)
1 märkust ei kuvata (märkus väljal 530)

II indikaator

- # kuvatekst kataloogis: Teine kandja
 8 kuvateksti ei genereerita

Alamväljad

- |i selgitav tekst (K)
Kasutada eestikeelseid termineid: Heliplaat, Võrguressurss (alamväli algab suure algustähega)
- |a põhikirje pealdis (väljad 1XX) (MK)
 |t pealkiri (MK)
*NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel
 Pealkirja alamväljale vajadusel sisestada ka osa/köite number ilma alamvälja tähistusega |n*
- |c täpsustus (MK)
 |z ISBN (K)
 |w kirje kontrollnumber (K)

Seose loomiseks **teisel füüsilisel kandjal ilmunud kehistusele** kasuta alamvälja |i täitmiseks fraase:

|iHeliplaat:

|iHelikassett:

|iCD:

|iCD-ROM:

|iTrükis:

|iVõrguressurss:

|iIlmunud ka kehistusena:

Seose loomiseks **reprodutseeritud kehistusele** kasuta alamvälja |i täitmiseks fraase:

(viide koopiale/digikoopiale):

|iKehastuse reproduktsioon:

|iKehastuse elektrooniline reproduktsioon:

(viide koopia/digikoopia allikale):

|iReproduktsioon kehistusest:

|iElektrooniline reproduktsioon kehistusest:

NB! Põhjalikuma seoste elementide loendi leiad RDA registrist

<http://www.rdaregistry.info/Elements/m/?language=et>

NÄITED

245 10 |aBullerby lapsed /|cAstrid Lindgren ; esitab Ines Aru

776 0# |iHelikassett:|aLindgren, Astrid,|d1907-2002.|tBullerby lapsed|wb1443332

776 0# |iCD:|aLindgren, Astrid,|d1907-2002.|tBullerby lapsed|wb20537669

787 LINK – TÄPSUSTAMATA SEOSEGA NIMETUSELE (K) [Sisukord](#)

Kasutatakse juhul, kui seost ei saa näidata väljadel 770-776. Seosed võib kirjeldada alamväljal **|i**. Kui see pole võimalik, võib keerulisemad seosed avada märkuste väljal [580](#). Nõutav vastastikune seos kirjete vahel.

I indikaator

- 0 kuvatakse märkus (ei ole märkust väljal 580)
- 1 märkust ei kuvata (märkus väljal 580)

II indikaator

- # kuvatekst kataloogis: Seotud kirje
- 8 kuvateksti ei genereerita

Alamväljad

- |i selgitav tekst (K)
- |a pealkirje pealdis (väljad 1XX) (MK)
- |t pealkiri (MK)
NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel
- ~~|c täpsustus (MK)~~
- .|h füüsiline kirjeldus
- |z ISBN (K)
- |w kirje kontrollnumber (K)

NÄITED

CD:

- 245 10 |aE nagu Eesti :|b~~eesti~~ keele õpik algajaile
- 580 ## |aEraldi turustatav CD, moodustab komplekti samanimelise trükisega
- 787 1# |tE nagu Eesti|z9985711114|wb13147687

Trükis:

- 245 10 |aE nagu Eesti :|b~~eesti~~ keele õpik algajaile
- 580 ## |aÕpikuga komplekti moodustav CD turustatav ka eraldi
- 787 1# |tE nagu Eesti.|h1 CD|wb4347634x

800 SEERIA TÄIENDKIRJE – ISIKUNIMI (K) [Sisukord](#)

Kasutatakse üldpealkirjaga mitmeköiteliste teoste kirjeldamisel. Muudel juhtudel mitte täita. Nõutav on seos väljaga [490 1#](#).

Nt. *Kogutud teosed, Valitud teosed vmt.*

I indikaator

- 0 pealdise esimeseks elemendiks eesnimi
- 1 pealdise esimeseks elemendiks perekonnanimi

II indikaator

määratlemata

Alamväljad

- |a isiku nimi (MK)
- |b numeratsioon (MK)
- |c nimega seotud tiitlid ja muud sõnad (K)
- |d daatumid (MK)
- |t teose pealkiri (MK)
NB! Alamväljal |t jätta pealkirja algusest ära artikkel
- |n teose osa number (K)
- |p teose osa pealkiri (K)
- |v köite number (MK)
- |3 materjali täpsustus (MK)

NB! Kui alamväli |d lõpeb avatud daatumiga (kirjavahemärgiga):

- sellele järgneva alamvälja |e ees pole koma
- kui alamväli |e puudub, siis alamvälja |t ees pole punkti

NÄITED

490 1# |aChronicles of ancient darkness / Michelle Paver ; |v3

800 1# |aPaver, Michelle. |tChronicles of ancient darkness ; |v3

830 SEERIA TÄIENDKIRJE**Sisukord**

Kasutatakse siis, kui seeriapealkiri on esitatud väljal [490 1#](#).
Välja vormistamisel jälgida alati registrit (ctrl+g).

I indikaator

määratlemata

II indikaator

0-9 järjestamisel mittearvestatavate sümbolite arv

Alamväljad

- |a ühtluspealkiri (K)
- |n teose osa number (K)
- |p teose osa pealkiri (K)
- |x rahvusvaheline standardnumber (MK)
Jälgida registrit. Kui varasemalt pole väljal standardnumbrit esitatud, siis mitte lisada.
- |v köite number (MK)
- |3 materjali täpsustus (MK)

NÄITED

490 1# |aLooduse hääli = |aГолоса природы = |aWildlife voices

830 #0 |aLooduse hääli

740 0# |aГолоса природы

740 0# |aWildlife voices

856 ELEKTROONILINE ASUKOHT JA JUURDEPÄÄS (K)[Sisukord](#)**I indikaator** juurdepääsumeetod

- # informatsioon puudub
- 4 HTTP

II indikaator

- # informatsioon puudub, digiarhiivide materjalid (DIGAR, DEA, EEVA jt.)
- 0 kirje on võrguväljaande kohta
- 1 kirje on füüsilisel kandjal teaviku kohta, mis on ilmunud ka võrguväljaandena
- 2 kirje on füüsilisel kandjal teaviku kohta, mis on veebis kättesaadav mingi seotud asukoha kaudu (kirjastuse või organisatsiooni koduleht), dokumendi konkreetne asukoht täpsustamata

Alamväljad

- |z märkus elektronkataloogis (K) Kasuta [Veebilinkide sõnastused](#)
- |u URL (K)
- |x kasutajale varjatud märkus (K)

NB! Alamväljade |z ja |u järjekord kirjes ei ole oluline.

NÄITED**Helisalvestis, kättesaadav ka digitaalarhiivis DIGAR**

- 245 10 |aVAT muinasjutt. |n1
- 300 ## |a1 helikasset (36 min 13 s)
- 856 4# |zKUULA RR arhiivis DIGAR (ligipääs ainult autoriseeritud töökohtadel: RR)|uhttps://www.digar.ee/id/nlib-digar:211571

Võrguressurss

- 245 10 |aIvan Orava mälestused, ehk, Minevik kui helesinised mäed /|cAndrus Kivirähk
- 300 ## |a1 võrguressurss (1 helifail (4 t 53 min))
- 856 40 |uhttps://elaenusus.mirko.ee/et/publication/d087a197-fc7e-ee11-8925-000d3a241fba|zKUULA Minu Raamatukogus (MIRKO)

866 TEAVIKU ASUKOHT (K)[Sisukord](#)

Väli täidetakse leidumusega RB kirjetes

I indikaator - välja kataloogimistasand

- # pole informatsiooni

II indikaator - märgisüsteemi tüüp

- 0 mittestandardne

866 #0 RAHVUSTEAVIK, PUUDUB ESTERI RAAMATUKOGUDES

906 MÄRKUS TEOSE STAATUSE KOHTA ORBTEOSENÄ (K)[Sisukord](#)

Täidetakse ainult RB kirjetes hoolika otsingu tulemuste kaardistamiseks.

Indikaatorid

Määratlemata

Alamväljad

- |d kontrolli kuupäev (aaaa-kk-pp)
- |k teose staatust kontrollinud organisatsiooni tähis. Nt. RR
- |o otsus. Kasutada alljärgnevat sõnastust:
  - ORPHAN
  - PARTIALLY ORPHAN
  - NOT ORPHAN
- |v viide/link OHIMI andmebaasi (<https://oami.europa.eu/orphanworks/>)

NÄITED

906## |oORPHAN|d2015-04-09|kRR|v[https://oami.europa.eu/orphanworks/...](https://oami.europa.eu/orphanworks/)

906## |oNOT ORPHAN|d2015-04-09|kRR|v[https://oami.europa.eu/orphanworks/...](https://oami.europa.eu/orphanworks/)

906## |oPARTIALLY ORPHAN|d2015-04-09|kRR|v[https://oami.europa.eu/orphanworks/...](https://oami.europa.eu/orphanworks/)

907 MÄRKUS DIGITEERIMISE KOHTA (K)[Sisukord](#)**Indikaatorid**

määratlemata

Alamväljad

|a märkus (K)

NÄITED

907 ## |adigiteeritud 2009:12 RR

907 ## |adigiteeritud 2009:06 KMAR

907 ## |aMassdigiteerimine 2021-2023 (digiteeritakse massdigiteerimise 2021-2023 projekti raames)

907 ## |adigiteeritud 2020:11 TÜR EODOPEN (digiteeritud EODOPEN projekti raames)

907 ## |aOOCWP 2022-06 (laaditud EUIPO Out Of Commerce Works Portal)

908 KEHTETU VEEBILINK (K)[Sisukord](#)

Kasutatakse kehtetute veebilinkide säilitamiseks RB kirjetes. Kopeeritakse kehtetuks muutunud välja 856 sisu koos seal olevate alamväljadega.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|z märkus väljalt 856 (K)

|u URL (K)

|x märkus (K)

NÄITED

908 ## |zTÄISTEKST|**u**http://www.noortelaagrid.edu.ee/aktuaalset/
Noortelaager_2005.pdf|**x**Aadress ei kehti (10.03.2006)

909 INFO VEEBILINKIDE MÄRGISTAMISE KOHTA (K)[Sisukord](#)

NB! Alates 01.06.2014 on veebilinkide märgistamine
linkide vahetamiseks lõpetatud!

996 INFO DIGIKOOPIA TELLIMISE KOHTA (K)[Sisukord](#)

Märke väljaandest digikooopia tellimise kohta (ka EOD). **NB!** Linki väljal 856
EOD jaoks enam ei kasutata.

Valitud lehekülgedest digikooopia tellimiseks on tähiseks *[raamatukogu siigel]-*
digi. Nt. RR-digi.

Indikaatorid

määratlemata

Alamväljad

|a mäрге

NÄIDE**996 ## |a**RR-eod**996 ## |a**YY-eod**996 ## |a**RR-digi**99x INFO KIRJELDAJA KOHTA (K)**[Sisukord](#)**Indikaatorid**

määratlemata

Alamväljad

|e eelkirje tegija

|k kiirkirje tegija

|p kirje parandaja

|t täiskirje tegija

Alati lisada kirje loomise/muutmise aeg kuu täpsusega: aaaa-kk.
Kirje muutmisel näidata alati ära, millist välja muudeti, milline väli lisati ja milline väli kustutati.

NÄITED

950 ## |kKTK rena 2016-03|tKTK Tiia 2016-04|pKTK rena 2016-04
(+024,+028,260)

951 ## |tyesoc triinu 2014-12

977 ## |kKMO kaie 2014-12|tKMO kaie 2015-01

Vt. [Ühiste kirjete kasutamise kord](#)

LISA 1. NÄITED**Sisukord****NÄIDE 1. HELIKASSETT, LOODUSHÄÄLED (b13864051)**

KEEL	zxx	KAT PÄEV	27.04.2000	KIRJE LIIK	r RB kirje
SKIP	0	BIB TASE	m MONOGRAAFIA	RIIK	er Estonia
ASUKOHT	multi	LAAD	n HELISALVESTIS		

Leader #####nim a22##### i 4500
007 ss lsnjlmnn|d
008 000427s2000 er | |||||s| zxx
028 00 |aI.V. MC 2|bIvar Vinkel
033 00 |a19990529
040 ## |aErRR|best|erda|cErRR
072 #7 |a502/504|2udkrb
080 ## |a502|x(26)|x(086.7)|2mrf
245 00 |aTormise tuule helinad = |bChimes of stormy wind / |csalvestus:
Ivar Vinkel ; mastering: Alo Jaanivald
246 11 |aChimes of stormy wind
264 #1 |a[Tallinn] : |bIvar Vinkel, |c2000
300 ## |a1 helikassett (60 min)
306 ## |a010000
336 ## |aheli|bsnd|2rdacontent
337 ## |aaudio|bs|2rdamedia
338 ## |ahelikassett|bss|2rdacarrier
518 ## |aSalvestus on tehtud 29. mail 1999. aastal Saaremaal Triigi
poolsaarel
650 #4 |atuulekellad
650 #4 |aloodushääled
655 #4 |ahelikassetid
700 1# |aVinkel, Ivar, |d1968- |esalvestaja
700 1# |aJaanivald, Alo, |ehelirežissöör
776 0# |iCD: |tTormise tuule helinad |wb13338912

NÄIDE 2. CD, HELIRAAMAT (b11911384)

KEEL	est	KAT PÄEV	29.03.1999	KIRJE LIIK	r RB kirje
SKIP	0	BIB TASE	n MONOGRAAFIA	RIIK	er Estonia
ASUKOHT	multi	LAAD	n HELISALVESTIS		

Leader #####nim a22##### i 4500

007 sd fsgnmmn|d

008 990329t19991999 er ||| | |||||f est

024 3# |a4740196952429

028 00 |aAEN 001.2|baENIGMA

033 00 |a199811--

040 ## |aErRR|best|erda|cErRR

041 1# |aest|heng

072 #7 |a821-93|2udkrb

080 ## |a821.111|x(73)-93-34|x(086.76)|2mrf

100 1# |aHarris, Joel Chandler,|d1848-1908,|eautor

245 10 |aOnu Remuse jutte /|cJ. Chandler Harris ; tõlkis Valter Rummel

264 #1 |a[Tallinn] :|baENIGMA,|c[1999]

264 #4 |c©1999

300 ## |a2 CD-d (1 t 37 min) ;|c12 cm +|e1 värvivihik

306 ## |a013700

336 ## |akõne|bspw|2rdacontent

337 ## |aaudio|bs|2rdamedia

338 ## |aheliplaat|bsd|2rdacarrier

490 0# |aMeie lapse lood ja laulud ;|v1

500 ## |aLisa: Värvise!

505 0# |aJänese-isand pannakse proovile ; Jänese-isand pistab nahka
Rebase-isanda lõunasöögi ; Karu-isand ülevedajaks ; Jänese-isanda
naeruplats ; Kuidas kilpkonna lendama õpetati ; Mees ja tema saapad
; Pöörane naine ; Miks Kilgi-isandal on sääred krõnksus ; Kilgi-isand ja
muud loomad ; Kentsakas Tõrva-Jussi lugu ; Jänese-isand tüssab
armutult Rebase-isandat ; Rebase-isand jälle hädas ; Kuidas
Kalkunikulli-isand Rebase-isandat tüssas ; Lehma-emand langeb
Jänese-isanda ohvriks ; Tare, ahoi! ; Rebase-isand püüab hobust ;
Mägra-ema külalisteks ; Hundi-isanda paha nõu ; Rebase-isand ja
Kilpkonna-isand saavad jälle kokku ; Rebase-isand ja konnad

508 ## |aKunstnik Raivo Tihanov

511 0# |aLoeb Tõnu Aav

518 ## |aSalvestatud novembris 1998

650 #4 |aameerika

655 #4 |alastekirjandus

655 #4 |amuinasjutud

655 #4 |alaserplaadid

655 #4 |aheliraamatud

700 1# |aAav, Tõnu,|d1939-2019,|eesitaja

700 1# |aRummel, Valter,|d1929-2019,|etõlkija

700 1# |aTihanov, Raivo,|d1964-|eillustreerija

776 0# |iHelikassett:|tOnu Remuse jutte|wb11915705

NÄIDE 3. CD MP3-FORMAADIS (b29556910)

KEEL	est	KAT PÄEV	18.02.2014	KIRJE LIIK	r RB kirje
SKIP	4	BIB TASE	m MONOGRAAFIA	RIIK	er Estonia
ASUKOHT	multi	LAAD	n HELISALVESTIS		

Leader #####nim a22##### i 4500
007 sd fsngnmmn|d
008 140218s2013 er |||||f| | est
020 ## |a9789949330690
040 ## |aErRR|best|erda|cErRR
041 1# |aest|heng
072 #7 |a821|2udkrb
080 ## |a821.111-31|x(086.76)|2est
100 1# |aWilde, Oscar,|d1854-1900,|eautor
240 14 |aThe Picture of Dorian Gray. |Eesti keeles
245 10 |aDorian Gray portree : |baudioraamat /|cOscar Wilde
264 #1 |a[Laiaküla] : |bKuula24.ee, |c[2013]
300 ## |a1 CD (7 t 32 min 28 s) : |bMP3 ; |c12 cm
306 ## |a073228
336 ## |akõne|bspw|2rdacontent
337 ## |aaudio|bs|2rdamedia
338 ## |aheliplaat|bsd|2rdacarrier
347 ## |ahelifail|2rdaft
347 ## |bMP3
508 ## |aToimetaja Kustav Rossar; kujundaja Arvo Rebane
511 0# |aLoeb Argo Aadli
530 ## |aIlmunud ka trükisena
650 #4 |ainglise
655 #4 |ailukirjandus
655 #4 |aromaanid
655 #4 |alaserplaadid
655 #4 |aheliraamatud
655 #4 |aMP3-vorming
700 1# |aRossar, Kustav, |etoimetaja
700 1# |aRebane, Arvo, |d1977- |ekujundaja
700 1# |aAadli, Argo, |d1980- |eesitaja

NÄIDE 4. VÕRGUJUURDEPÄÄSUGA HELIRAAMAT (b55220290)

KEEL	est	KAT PÄEV	02.06.2023	KIRJE LIIK	r RB kirje
SKIP	0	BIB TASE	k URL MONOGRAAF	RIIK	er Estonia
ASUKOHT	www	LAAD	n HELISALVESTIS		

Leader #####nim a22#####1 i 4500

006 m |o h|
 007 cr |na|||||||
 007 sr u|||||n|||
 008 230602s2022 er ||||s|||||f| | est
 020 ## |a9789916714287|q(audioraamat)
 040 ## |aErRR|best|erda|cErRR
 072 #7 |a821.511.113|2udkrb
 080 ## |a821.511.113-31|x(0.034)|2sum
 100 1# |aKõomägi, Armin,|d1969-|eautor
 245 10 |aLui Vutoon /|cArmin Kõomägi
 264 #1 |aTallinn :|bDigiread,|c2022
 264 #3 |aTallinn :|bEesti Audioraamatute Keskus
 300 ## |a1 võrguressurss (1 helifail (9 t, 45 min))
 306 ## |a094500
 336 ## |akõne|bspw|2rdacontent
 337 ## |aarvutimeedium|bc|2rdamedia
 338 ## |avõrguressurss|bcr|2rdacarrier
 347 ## |ahelifail|2rdaft
 347 ## |bMP3
 508 ## |aHelindaja: Digiread
 511 0# |aEsitaja: Taavi Eelmaa
 520 ## |a"Lui Vutoon" on noore mehe päevik maailmast, [...]
 538 ## |a Requires OverDrive Listen (file size: N/A KB) or OverDrive app (file size: 274567 KB)
 588 ## |aPealkiri võetud levitaja kodulehelt (kirjeldatud 02.06.2023)
 650 #4 |aeesti
 655 #4 |ailukirjandus
 655 #4 |aromaanid
 655 #4 |aheliraamatud
 655 #4 |avõrguväljaanded
 700 1# |aEelmaa, Taavi,|d1971-|eesitaja
 740 0# |aOverDrive e-books
 776 0# |iTrükis:|tLui Vutoon|z9789949960552|wb44850256
 856 40 |uhttps://link.overdrive.com/?websiteID=100723&titleID=903886|zKUULA TlnKR OverDrive'i e-raamatukogus (ligipääs TlnKR kasutajatele)
 856 40 |uhttps://elaenusus.mirko.ee/et/publication/b66c9c36-b6a3-ed11-994c-000d3a2dc43b|zKUULA Minu Raamatukogus (MIRKO)

LISA 2. Välja 006 täitmise lisaga teaviku kirjes**Sisukord**

Seotud väljaga [300 |e](#). Täidetakse vastavalt irdlisa laadile.

ELEKTROONILINE TEAVIK (diskett, CD-ROM, CD-R)

Type code	m	Undefine		Audience	
Undefine		File Type	...	Undefine	
Govt Pub		Undefine			

Type code teaviku vorm
m elektrooniline teavik

Undefine jääb tühjaks
Audience tähistatakse püstkriipsuga |
Undefine jääb tühjaks

File Type

- a numbrilised andmed
- b arvutiprogramm
- c kujutuslik (illustratsioon teavikus on olulise informatiivse väärtusega, sisaldades jooniseid, pilte, fotosid jne.)
- d dokument (ainult tekstilised andmed)
- e bibliograafilised andmed
- f font (kirja erinevad viisid – arvutigraafikule)
- g mäng
- h heli, hääled, häämitsused
- i interaktiivne multimeedia (materjal, milles kasutaja saab ise osaleda, nt. keeleõppematerjalid)
- m kombinatsioon (pildi, heli, teksti, animatsiooni, video ja multimeedia kombinatsioonid)
- u tundmatu

Undefine jääb tühjaks
Govt Pub tähistatakse püstkriipsuga |
Undefine jääb tühjaks

HELISALVESTIS (CD, HELIKASSETT, HELIPLAAT)

Type code	...	Form Comp		Format	
MusicPts		Audience		Form Item	
Acc mat1		Acc mat2		Acc mat3	
Acc mat4		Acc mat5		Acc mat6	
LitText1		LitText2		Undefine	
Trans /arr		Undefine			

Type code – teaviku vorm
i mitemuusikaline helisalvestis
j muusikaline helisalvestis

Form tähistatakse püstkriipsuga |
Format tähistatakse püstkriipsuga |
MusicPts tähistatakse püstkriipsuga |
Audience tähistatakse püstkriipsuga |
Form tähistatakse püstkriipsuga |
Acc mat 1-6 tähistatakse püstkriipsuga |
LitText 1-2 tähistatakse püstkriipsuga | (*muusikalisel 1 LitText*)
Undefined jääb tühjaks
Trans /arr tähistatakse püstkriipsuga |
Undefined jääb tühjaks

VIDEOSALVESTIS (DVD, VIDEOKASSETT)

Type Code	g	Run Time	...	Undefined	
Audience		Undefined		Govt Pub	
FormItem		Undefined		Type Mat	v
Techniq					

Type code teaviku vorm
 g projitseeritav teavik

Runtime pikkus minutites (näiteks: 67 minutit kirjeldada kujul 067)
Undefined jääb tühjaks
Audience tähistatakse püstkriipsuga |
Undefined jääb tühjaks
Govt Pub tähistatakse püstkriipsuga |
FormItem jääb tühjaks
Undefined jääb tühjaks

Type Mat visuaalteaviku tüüp
 v videosalvestis (VHS ja DVD)

Technique (008/34) – tehnika
 a animatsioon (multifilmid)
 c animatsioon ja otsevõtte (kombineeritud võtted)
 l otsevõtte (mängu- ja muud videofilmid)

VÖRGUJUURDEPÄÄSUGA LISA

Kui teaviku füüsilisel kandjal irdlisa on digiteeritud, siis koostatakse sellele irdlisa digikoopia eelaldi 006 lähtudes allpool toodud juhistest.

Type code	m	Undefined		Audience	
FormItem		Undefined		FileType	...
Undefined		Govt Pub		Undefined	

Type code (006/00) teaviku vorm
 m elektrooniline teavik

Undefined (006/01-04) jääb tühjaks

Audience (006/05) **tähistatakse püstkriipsuga |**

FormItem (006/06) jääb tühjaks

*NB! Kopeeritud kirjetes võib esineda nii püstkriipse, tühikuid kui koode 'o' ja 'q'
- nende muutmine pole vajalik.*

Undefined (006/07-08) jääb tühjaks

File Type (006/09)

a numbrilised andmed

b arvutiprogramm

c kujutuslik

*(illustratsioon teavikus on olulise informatiivse väärtusega, sisaldades
jooniseid, pilte, fotosid jne.)*

d dokument *(ainult tekstilised andmed)*

e bibliograafilised andmed

f font *(kirja erinevad viisid – arvutigraafikule)*

g mäng

h heli, hääled, hääletsused

i interaktiivne multimeedia *(materjal, milles kasutaja saab ise osaleda, nt.
keeleõppematerjalid)*

m kombinatsioon *(pildi, heli, teksti, animatsiooni, video ja multimeedia
kombinatsioonid)*

u tundmatu

z teised

Undefined (006/10) jääb tühjaks

Govt Pub (006/11) **tähistatakse püstkriipsuga |**

Undefined (006/12) jääb tühjaks

LISA 3. Välja 007 täitmine lisaga teaviku kirjes (K)

[Sisukord](#)

Järgnevalt on esitatud [helisalvestise](#), [videosalvestise](#), [arvutifaili](#) füüsilise kirjelduse täitmise juhised.

HELISALVESTISE FÜÜSILINE KIRJELDUS

Avab CTRL+R

Mat catg (007/00) Materjali kategooria

s – helisalvestis

Spec mat (007/01)

Teaviku laadi erimäärang

d - heliplaat (ka CD)

s - helikassett

Undefined (007/02)

jääb tühjaks

Speed (007/03) Kiirus

Vinüülplaadid

b - 33 1/3 p/''

c - 45 p/''

d - 78 p/''

CD

f - 1.4 m/'''

Kassetid

l - 4,76 cm/'''

Conf Play (007/04) **tähistada püstkriipsuga |****GrooveW** (007/05) **tähistada püstkriipsuga |****Dimens** (007/06) **tähistada püstkriipsuga |****Tap With** (007/07) **tähistada püstkriipsuga |****Tape Conf** (007/08) **tähistada püstkriipsuga |****Kind Disc** (007/09) Plaadi või lindi liik

m - tiražeeritud väljaanne

Kind Mat (007/10) Materjal

m - metall ja plastmass (CD, DVD, helikassetid, lindid)

p - plastmass (33 1/3 ja 45 p/'' heliplaadid)

s - šellak (78 p/'' heliplaadid)

Kind Cut (007/11) Plaadi lõike liik **tähistada püstkriipsuga |****SP Char** (007/12) Taasesituse eriomadused **tähistada püstkriipsuga |****Cap Stor** (007/13) Salvestustehnika **tähistada püstkriipsuga |****NÄITED**• **CD**

sd f|||||mm|||

Mat Catg	s	Spec Mat	d	Undefined	
Speed	f	ConfPlay		Groove W	
Dimens		TapWidth		TapeConf	
KindDisc	m	KindMat	m	KindCut	
S P Char		Cap/Stor			

• **LP (33 p/min)**

sd b|||||mp|||

Heliplaat (45 p/min)

sd c|||||mp|||

Heliplaat (78 p/min)

sd d|||||ms|||

Mat Catg	s	Spec Mat	d	Undefined	
Speed	b/c/d	ConfPlay		Groove W	
Dimens		TapWidth		TapeConf	
KindDisc	m	KindMat	p/s	KindCut	
S P Char		Cap/Stor			

• **Helikassett**

sd l|||||mm|||

Mat Catg	s	Spec Mat	d	Undefined	
Speed	l	ConfPlay		Groove W	
Dimens		TapWidth		TapeConf	
KindDisc	m	KindMat	m	KindCut	
S P Char		Cap/Stor			

VIDEOSALVESTISE FÜÜSILINE KIRJELDUS

Avab CTRL+R

Mat Catg materjali kategooria (007/00)
v - videosalvestis

Spec Mat teaviku laadi erimäärang (007/01)
d videoketas (DVD, LD, BD)
f videokassett (VHS)

Undefine määratlemata positsioon (007/02) **jääb tühjaks**

Color värving (007/03)
b must-valge
c mitmevärviline
m segu
z muu

Format vorming (007/04)
b VHS (1/2 tolline videokassett)
s Blu-ray (BD)
v DVD

SoundSep heli (007/05) **a**

MedSnd helikandja (007/06) **tähistada püstkriipsuga |**

Dimens mõõtmed (007/07) **tähistada püstkriipsuga |**

Conf Play heli taasesituskanalite arv (007/08) **tähistada püstkriipsuga |**

NÄITED

- **VHS** (*mustvalge*)

vf bb| | | |

Mat Catg	v	Spec Mat	f	Undefine	
Color	b/c/m/z	Format	b	SoundSep	a
Med Snd		Dimens		ConfPlay	

- **DVD** (*mitmevärviline*)

vd cv| | | |

Mat Catg	v	Spec Mat	d	Undefine	
Color	c/b/m/z	Format	v	SoundSep	a
Med Snd		Dimens		ConfPlay	

- **Blu-ray** (*mitmevärviline*)

vd cs| | | |

Mat Catg	v	Spec Mat	d	Undefine	
Color	c/b/m/z	Format	s	SoundSep	a
Med Snd		Dimens		ConfPlay	

ARVUTIFAILI FÜÜSILINE KIRJELDUS

Avab CTRL+R

Mat Catg materjali kategooria (007/00)
c arvutifail/elektroniline teavik

Spec Mat teaviku laadi erimäärang (007/01)
j magnetketas (*diskett*)
o laserketas (*CD-ROM, DVD-ROM*)

Undefine määratlemata positsioon (007/02) **jääb tühjaks**
Color värving (007/03) **tähistada püstkriipsuga |**

Dimens mõõtmed (007/04)
a 3 1/2 in (*diskett*)
g 4 3/4 in või 12 cm (*CD-ROM, DVD-ROM*)
z muud

Sound heli (007/05) **a**

Image Bit (007/06-08) **tähistada püstkriipsudega |||**

File Fmt (007/09) **tähistada püstkriipsuga |**

QA Targt (007/10) **tähistada püstkriipsuga |**

Ant/srce (007/11) **tähistada püstkriipsuga |**

Lvl Comp (007/12) **tähistada püstkriipsuga |**

RfmtQual (007/13) **tähistada püstkriipsuga |**

NÄITED

- **CD-ROM, DVD-ROM**

co |g|||||||

Mat Catg	c	Spec Mat	o	Undefine	
Color		Dimens	g	Sound	a
Image Bit		File Fmt		QA Targt	
Ant/srce		Lvl Comp		RfmtQual	